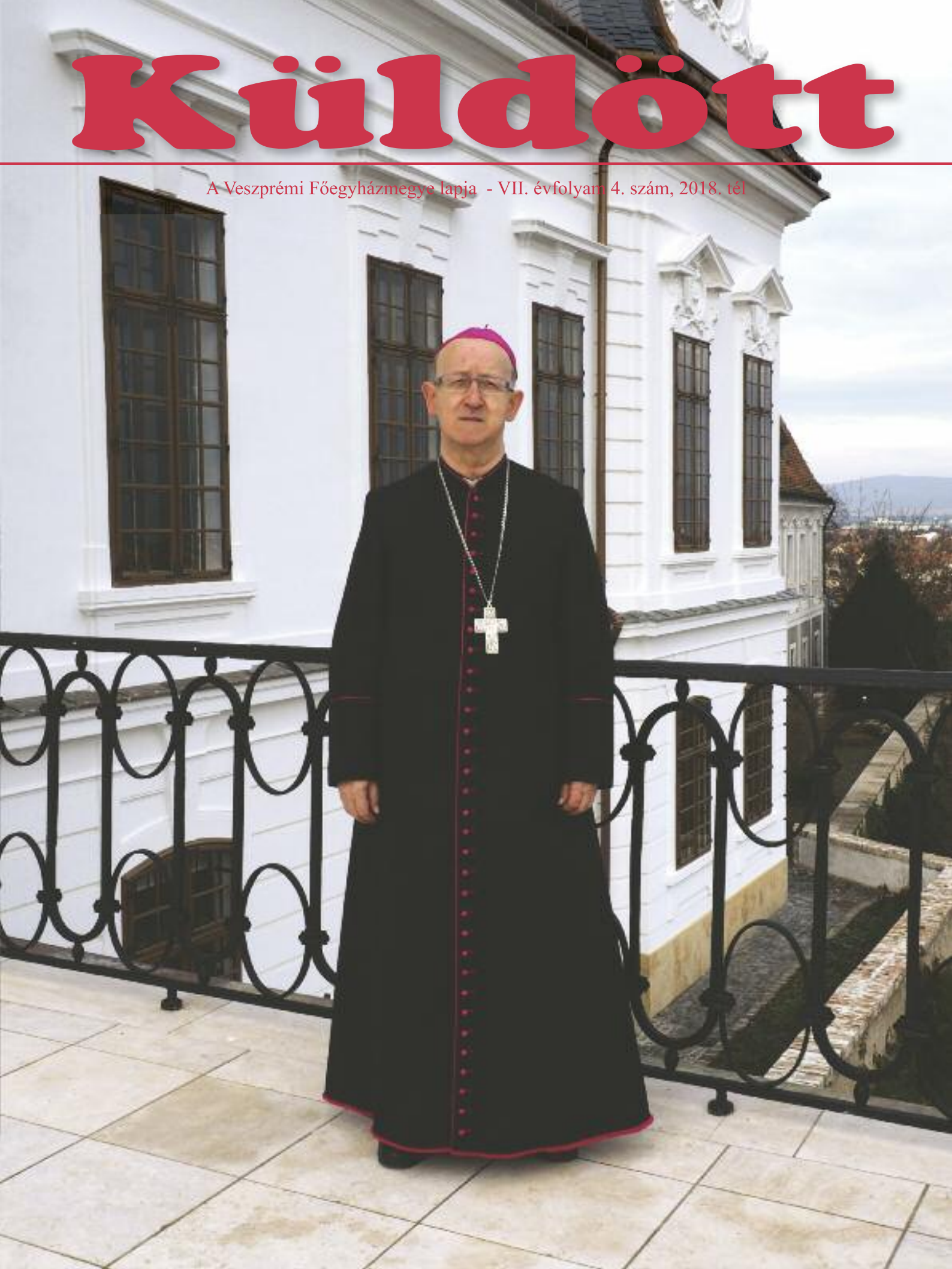

Küldött

A Veszprémi Főegyházmegye lapja - VII. évfolyam 4. szám, 2018. tél

Az újmisé

DR. MÁRFI GYULA

Pördeföldén született 1943. december 17-én.
A pannonhalmi bencés gimnáziumban érettségizett 1962-ben.
A teológiát Budapesten a Központi
Papnevelő Intézet növendékeként végezte.
Szombathelyen szentelték pappá 1967. június 18-án.
Káplán Páka, 1967-68,
Tanulmányi szabadságon Budapesten 1968-69,
Teológiai doktor, Budapest 1969,
Káplán Nyőgér 1969-73, Kőszeg 1973-76.
Tanulmányi szabadságon Párizsban 1976-78,
diplome supérieur/d'études oecuméniques, Párizs 1978.
Püspöki szertartó 1978-tól, titkár 1980-tól majd
irodaigazgató 1987-95,
Amanziai c. püspökké és egri segédpüspökké
kinevezve 1995. november 11-én.
Püspökké Egerben szentelték 1995. december 2-án,
1997. augusztus 14-én veszprémi érsekké nevezte ki Szent
II. János Pál pápa.
Érseki beiktatására 1997. szeptember 6-án került sor

Kimagasló szakmai munkája elismeréseként 2017.
augusztus 20. alkalmából Áder János köztársasági elnök
megbízásából Balog Zoltán, az emberi erőforrások
miniszterétől a Magyar Érdemrend Középkereszt polgári
tagozat kitüntetését vett át.

Jelmondata: „A szeretet soha el nem múlik” 1Kor 13,8

Püspökké szentelése Egerben

Veszprémi érseki beiktatás

Küldött: A Veszprémi Főegyházmegye lapja. Kiadja a Szaléziánium Érsekségi Turisztikai Központ,
8200 Veszprém, Vár u. 31. Tel.: 88/580-528, e-mail: kuldott@veszpremiersekseg.hu.
A szerkesztőbizottság tagjai: dr. Márfi Gyula érsek, dr. Mail József, Megyesi Ferenc, Pálfalviné Ősze Judit.
Munkatársak: Földi Gábor, Köviné Bósz Martina, Nagy Zoltán. Fotó: Nagy Lajos, Szaléziánium, Magyar Kurir, egyházközségek.
Kéziratokat és fotókat nem őrünk meg és nem küldünk vissza. A kéziratok rövidítési jogát fenntartjuk.
Az újságban található cikkek a forrás megjelölésével szabadon felhasználhatók.

„CSAK TETTEM A DOLGOMAT...” SZÁMVETŐ BESZÉLGETÉS A 75 ÉVES FŐPÁSZTORRAL, MÁRFI GYULÁVAL

„A szeretet soha el nem múlik” (1 Kor. 13,8.) – Márfi Gyula érsek atya pappá szentelése alkalmával, 51 évvel ezelőtt választotta jelmondatául ezt a szolgálatához irányt adó vezérigét a Szentírásból. Ma már 21 esztendeje a Veszprémi Egyházmegye főpásztora, s az idén decemberben tölti be 75. életévét.

„Nem kell engem ünnepelni, csak tettem a dolgomat” – szabadkozott, mikor veszprémi érseki szolgálatának 10. évfordulóján interjút készítettem vele: „Sosem álmodtam püspöki posztról, mindig inkább gyakorló lelkipásztor szerettem volna lenni egy plébánián, vagy teológiát tanítani főiskolán, egyetemen. Úgy érzem, ezekhez kaptam képességet, karizmát az Úrtól. Ezzel szemben nyolc évig voltam káplán, 17 esztendeig szombathelyi püspöki titkár és irodaigazgató, majd egri segédpüspök, és végül II. János Pál pápa veszprémi érsekké nevezett ki. Mivel tudom, hogy e megbízást a szentatyán keresztül magától a Jó Istentől kaptam, nagy bizalommal láttam neki feladataimnak, égi küldetésnek tekintve azt.”

Érsek urat ezúttal arra kértem, tekintsen vissza papi pályájának eredményeire, volt és jelen küzdelmeire, nehéz és szép emlékeire egyaránt.

– *Nemrég a Mindszenty Társaság Mindszenty-émlékermet adományozott Önnek több évtizedes papi és főpásztori szolgálataért, többek között az ifjúság, a családok körében végzett fáradhatatlan szolgálataért. Mint a „fidelissimus pastor”, a leghűségesebb pásztor egyik utóda a veszprémi püspöki székhelyben, milyen vonatkozásban tekinti példaképének Mindszenty Józsefet?*

– Mindszenty bíboros úr személye igen közel áll hozzám, hiszen ő is a Szombathelyi Egyházmegyének volt a papja, miként én is. Azon kívül az ő működésének egyik hőskora Zala megyéhez kötődik, ahonnan én is származom. S persze itt, Veszprémben is sokat jelent számomra, hogy utóda lehetek. De én igazából nem vagyok egy harcos ellenálló, egyáltalán nem hasonlíthatom magam őhöz. Én akkora kockázatot sose vállaltam az igazságért, mint ő, akit ezért meghurcoltak, börtönbe vetettek, megkínóztak. Nagy tiszteletet érzek iránta, hogy börtönéveiben, a megaláztatások során, s később hazáját elhagyni kényszerülve is kiállt az igazság és a hazafias, erkölcsi, evangéliumi értékek mellett. Engem olyan meghurcoltatások nem értek, mint őt, de a magam helyén, a magam módján próbáltam/próbálok azért a nyomában járni, és szolgálatomban méltó utóda lenni. Az ő hazafias és keresztény helyállása mindenképpen etalon számomra és úgy gondolom, az lehet minden magyar keresztény számára is.

– *Emlékszem, miután átvette az egyházmegye vezetését Érsek úr Veszprémben, a palotát megszállták az újságírók, hogy tájékoztassanak az új főpásztor terveiről, a várható változásokról. Aztán, amint beléptek az érsekségre, egészen elképedtek, mert a*

portánál mindjárt egy élére állított pingpong asztalt találtak. Hát még akkor, midőn kiderült, hogy az új érsek kedvenc időtöltése kikapcsolódásként a pingpong, s esténként a portással játszik izgalmas partikat az előtérben. A pingpongozáson túl persze voltak Érsek úrnak komoly hitvalló csörtéi is az egyházmegyében. Idézzük fel ezeket most számvetésképpen! Talán az első volt mindjárt 1998-ban Súrban...

– Igen, Súrban az úgynevezett „máriás nővérek” ellen kifejtett tiltakozásomat sűrű támadások érték. Sokan nem értették, miért fordultam a „nővérek” ellen, s miért álltam a szülők pártjára, akiktől gyermekeiket elszakította e csoport. Aztán 2007-ben újabb vihart kavart az országos Mindszenty-zarándoklaton elmondott prédikációm, melyben elítéltem az 1956-os forradalom és szabadságharc ötvenedik évfordulóján megemlékező csoportok brutális rendőri szétveretését, és a nemzeti jelképek rendőrök általi megtagadását. Ezért is, meg a 2012-ben David Baer amerikai teológia- és filozófia professzornak a magyarországi vallásszabadságot megkérdőjelező nyílt levelére megfogalmazott válaszlevelem miatt (melyben rámutattam a korábban törvénytelenül bejegyzett, „egyházaknak” álcázott gazdasági vállalkozások csalásaira), gyűlöletkeltéssel vádoltak meg. Mint ahogy manapság is ez az ultraliberális oldal szokásos vádja ellenem a migráns-kérdésben kifejtett véleményemet illetően. Az a helyzet, hogy sokan az újságírók és a politikusok közül minden, a nézetekkel ellentétes álláspontot gyűlölködésnek tartanak. S ezzel valójában a saját lelkükben élő gyűlöletet vetítik ki rám is, meg másokra is. Én még soha nem gyűlöltem senkit, még őket sem.

– *„Az érsek nagy elődjéhez méltón keményen fogalmaz, de szavai mindig felelősségtudatból fakadnak és figyelmeztető erejűek, szókimondó és egyben tisztázó beszédstílusával képes megszólítani, elgondolkodtatni hallgatóságát...”* – olvasom egy, a közelmúltban Önrel készült interjúban.

– Mindszenty helyállása mindenképpen példa előttem ma is: az igazságot mindig ki kell mondani, alkalmas és alkalmatlan időben is. Akkor is, ha az nem mindenkinek tetszik. Szolgálataim során megerősödött bennem a tudat, amit már pannonhalmi bencés diákként is fogalmazgattam magamban, hogy az isteni igazságról tanúskodni fontos, tanúskodni kell, és a papnak lelkiismereti kötelessége is, hogy azokra az alapkérdésekre és azokra az aktualitásokra, amelyek az embereket foglalkoztatják az adott korban, hiteles és meggyőző válaszokat tudjon adni a keresztény hit és erkölcs alapján. Erre törekszem a mai világpolitikai helyzetben a migráns-kérdésben is – a kereszténység és a magyarság védelmében. Ugyanakkor Mindszenty kétségkívül sokkal öntudatosabb ember volt, mint én. Konok és hitvalló. Én sokkal inkább dialogizáló, békességkereső típus vagyok. Mondhatnám azt is akár így 75 éves koromban, hogy én már hamarosan meghalok, mit érdekel engem, hogy ötven év múlva Európa

kalifátus lesz, vagy sem. De úgy érzem mégis, hogy felelősségem, kötelességem elmondani az embereknek azt, amit tudok, amit veszélyként látok és amit e kérdésben igaznak tartok.

– Sokan megütözköznek azon, hogy a Magyar Katolikus Püspöki Karban sincs összhang e kérdésben, miként Ferenc pápa egyes felhívásai, ajánlásai is a migráció kezelésében sokakban megdöbbenést keltenek... Miből fakad ez az ellentétes nézőpont az egyházon belül?

– Ennek több oka lehet. A Szentatya esetében azzal is magyarázható, hogy a szülei egykor bevándorlóként érkeztek Olaszországból Argentínába, s talán ezért is nem lát ebben semmi veszélyt. De mégsem vonhatunk párhuzamot a mai helyzet és az akkori bevándorlás között, hiszen Ferenc pápa szülei a keresztény Olaszországból érkeztek keresztény bevándorlóként a keresztény Argentínába, s ott keresztényként a beilleszkedésük természetes volt. Akik most igyekeznek bevándorlókként eljutni Európába, csak elenyésző számban keresztények, zömében muszlimok, akik nem tudnak és nem is akarnak beilleszkedni, integrálódni a keresztény államok viszonyaiba, kultúrájába. Az új nuncius úr, Michael August Blume érsek is csak menekültekről beszél, mert egy másik oldalról látja a helyzetet. Ő előző szolgálati helyén látta az afrikai nép nyomorát és emiatt megérti azt, hogy valaki menekül, vagy gazdasági bevándorlóként elhagyja a szülőföldjét. Viszont én meg, mint Magyarországon élő magyar ember, aki ismeri történelmünket, többek között a törökökkel való háromszáz éves hadban állást és a 150 éves török megszállást, ezen belül egyházmegyém számos templomának, kolostorának a pusztulását a török időkben, nyilván másképp látom e kérdést. A nézeteink közötti eltérésnek másik oka lehet, hogy manapság sokan alig ismerik az iszlám vallást, nem tanulmányozták, s így nem is értik azt, hogy mi a mai bevándorlási hullám oka és célja. Én behatóan foglalkoztam az iszlám szent irataival, a Koránnal és a szunnákkal, azon belül a szírával (Mohamed élete) és a hadisszal (a hagyományok). Ezek alapján úgy látom, hogy az iszlám mindig is terjeszkedésre törekedett, mindig is célja volt az úgynevezett dzsihádnak, ami a muszlim közösség tagjait arra kötelezi ma is, hogy az egész világot dar al islam-má, azaz iszlám területté tegyék, olyan eszközzel, amilyennel csak lehetséges.

Mivel ma fegyverrel meghódítani Európát nem lehetséges a számukra, ezért most teszik ezt migrációval. Azt olvastam Török József teológus professzor úr egyik előadásának publikációjában, hogy 1974-ben a pakisztáni Lahore városában az iszlám államok világkonferenciáján az akkori elnök Houari Boumedien már egy beszédében meghirdette a dzsihádnak ezt a módját. Tudniillik, hogy eljön az idő, amikor a déli féltekéről tömegek indulnak majd el az északi féltekére; nem barátkozni jönnek, hanem hódítani a gyermekeik által. „Asszonyaink méhe az, ami minket diadalra visz” – hangoztatta Boumedien. És utána valóban a muszlimoknál erősen előtérbe került a szaporodás serkentése. Ma, amikor Európában az európai nők átlagosan egy gyermeknek adnak életet, náluk ez öt fölött van. Egy muszlim nőnek, ha egészséges, legalább öt gyermeket kell világra hoznia. S ne feledjük, a muszlim emberek bár fanatizáltak, de erősen hívő emberek, akik hatalmas áldozatokat is vállalnak a dzsiháért. Ezt egy európai ember, aki nem mélyen hívő, vagy egyáltalán nem hívő, meg sem érti. Ezért sokan nálunk nem is gondolnak másként a migránsokra, csak mint menekültekre és gazdasági bevándorlókra. Mert nem tudják felfogni, hogy valaki akkora hittel bír, hogy vállal ezer kilométeres utakat is azért, hogy megtelepedjék valahol, s ott szaporodjék, majd aztán azt a területet iszlám területté tegye. Ezért anélkül, hogy mi a muszlimokat gyűlölnénk vagy megvetnénk hitük, szándékaik miatt, tudomásul kell vennünk az említett tényeket, s ennek tudatában óvatosságnak kell lennünk velük szemben, nem engedhetjük be őket felelőtlenül.

– Lezsák Sándor, a Mindszenty Társaság ügyvezető elnöke az emlékérem átadásakor kiemelte érsek úrnak a fiatalok körében végzett lelkipásztori munkáját is. Ifjúsági missziója, úgy tudom, még szombathelyi szolgálata idején kezdődött a '80-as években.

– Szombathelyi egyházmegyei működéseim idején sokáig hitoktató voltam. Amikor pedig a párizsi tanulmányaim után hazajöttem, és Fábián Árpád püspök úr bevitt a püspöki hivatalba, akkor egy darabig nem tudtam ifjúsági munkával foglalkozni. Később azonban már el tudtam járni a ferences plébániára, ahol az ifjúsági csoportokban bekapcsolódtam a helyi káplánok munkájába, s később nekem is voltak már csoportjaim. Majd utóbb Konkoly István püspök úrral együtt kidolgoztuk a katekumenátusi felkészítőt, s ott

MINDSZENTY EMLÉKÉRMET KAPOTT MÁRFI GYULA ÉRSEK

Márfi Gyula veszprémi érsek, Babusa János szobrászművész, és a Patrona Hungariae Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium és Alapfokú Művészeti Iskola kapott idén Mindszenty-emlékérmeket a Parlamentben.

A Mindszenty József egykori esztergomi érsekről, hercegprímásról elnevezett elismeréseket Lezsák Sándor, az Országgyűlés alelnöke, a Mindszenty Társaság ügyvezető elnöke adta át november 6-án az Országházban.

Márfi Gyula veszprémi érsek több évtizedes papi és főpásztori szolgálataért, a fiatalok hitoktatásáért, a magyar családokért és az ifjúságért végzett fáradhatatlan, áldozatos munkájáért kapta meg az elismerést. Lezsák Sándor laudációjában a főpásztor életútjának jelentősebb állomásait felelevenítve úgy fogalmazott, Márfi Gyula érseki jelszava a szeretet, és ennek a szeretetnek az "áramköre" érződik mind a mai napig. Mint mondta, Márfi Gyula érsek életútja bizonyítja, hogy a megfelelő családi környezet, szeretet és tanulni vágyás esetén egy kis faluból is lehet egy országosan elismert tisztviselővé emelkedni.

olyan fiatalokkal foglalkoztunk, akik, bár zömében meg voltak keresztelve, de még nem tanultak hittant. Mikor meghirdettük ezt a kurzust, meglepő módon igen sokan jelentkeztek. Majdnem minden évben száz körül volt a létszám, úgyhogy három-négy csoportban tudtunk foglalkozni velük. Elsősorban én vezettem ezt a katekumenátusi kurzust, amelyre többnyire 16-30 év közötti fiatalok, NB1-es kosarasok, rockzenészek, rendőrök, katonák jártak, s még egy többszörös világbajnok súlyemelő hölgy, Márkus Erzsébet is. Egy-egy tanfolyam közel egy évig tartott. Utána ünnepélyes gyóntatás volt, akik nem voltak megesküdve, azokat megeskettük, s általában Pünkösöd környékén megtörtént az ünnepélyes bérmálkozás is. Ezek valóban nagyon szép, emlékezetes események voltak életemben, szolgálatomban.

– *Itt Veszprémben is gyakran hallani a diákok körében, hogy Érsek úr reggeli miséit szorgalmasan és örömmel látogatják a fiatalok a Padányi Katolikus Iskolához tartozó Szent Anna-kápolnában...*

– Igen, a hét legtöbb napján misézek a padányi diákoknak Darnai János atyával, lelki igazgatójukkal együtt. Ilyenkor a szertartás előtt és után is mondok néhány gondolatot a fiataloknak, amit – úgy veszem észre – szívesen fogadnak. Ez jóleső érzés egy papnak, de érsekként sajnos kevés az időm e szolgálatokra. Annak idején Balog Zoltán miniszter úr is azt írta, hogy legendát mesélnek az ő rokonai, akik padányisok voltak, hogy milyen jó gondolatokkal szoktam útra bocsátani a diákokat a mise végén... Ezt persze én kis költői túlzásnak tekintem. Szolgálataim során érdekes módon, én a felső tagozatos, középiskolás és egyetemista fiatalokkal tudtam leginkább szót érteni. Bár előzőleg nyögéri és pákai hitoktatói korszakomban a kisiskolások között is éreztem mindig, hogy szeretnek. Sokat fociztam is velük, s Pákán egyik volt tanítványomból később pap lett – talán ebben is volt apró részem.

– *E jó kapcsolat bizonyára abból is fakad, hogy Érsek úr olyan könnyűzenei számok szövegeiből is szokott idézni prédikációiban, amelyek közel állnak a fiatalok lelkéhez, amelyek jobban meg tudják szólítani őket...*

– Kezdetől vallom, hogy nem mindegy, hogyan szólítjuk meg az embereket, különösképpen a fiatalokat. Fontos, hogy az örökké változatlan igazságokat örökké változó nyelven (a kor nyelvén) tudjuk megfogalmazni. Arra törekedtem mindig, hogy a felnőtteknek az irodalom (főként a költők gondolatainak) segítségével, a fiatalok körében pedig táncdalok, ismert rockzenék, musicalek szövegeivel hozzásegítsem hallgatóimat mondandóm jobb megértéséhez. Mivel én a kommunista rendszerben kezdtem lelkipásztori munkámat, amikor szinte mindenki ateistának vallotta magát, olyan hivatkozási példákat kellett keresnem prédikációimhoz, amelyek hallgatóim előtt is ismertek, meggyőzőek lehettek. Hiába hivatkoztam volna nekik Szent Ágostonra, Aquinói Szent Tamásra, vagy egyáltalán a Bibliára abban az időben, nem értették volna. Viszont ha József Attilát, Ady Endrét, Váci Mihályt, Szabó Lőrincet... idéztem nekik, arra nem mondhatták, hogy csak egy papi szöveg, semmi más. Számos felejthetetlen pillanatot őrzök papi

pályám idejéből, amikor érzékelhető volt, hogy amit mondtam, az szíven ütötte az embereket. Persze, megint hozzáteszem: ez sem az én érdemem, a Jó Isten ajándékának tekintem, hogy ilyen képességet, karizmát adott ahhoz, hogy a legbonyolultabb hitigazságokat is tudjam úgy megfogalmazni, hogy azt a legegyszerűbb ember is megértse.

– *A katolikus egyházi szabályok szerint 75 éves korában minden püspöknek be kell adnia a lemondását a pápának, így Érsek úrnak is hamarosan. Hogy folytatódik-e veszprémi szolgálata, vagy új püspök veszi át azt, arról a Szentatyá fog dönteni. De e tény nyilván már előzetesen is számvetésre ösztönzi bizonyára Önt is, annak felmérésére, hogy milyen állapotban adja át az egyházmegyét utódjának...*

– A számvetést természetesen készítgetem már magamban régóta. Elmondhatom például, hogy templom több is épült érseki szolgálatom idején, bár ez nem csupán az én érdemem, hiszen mikor átvettem a szolgálatot, a hévízi, a jenői templomot már elkezdték

építeni, s reám már csak a főltszentelésük feladata maradt. Nemrég viszont Balatonakaratyán szenteltünk egy templomot, valamint Petőhelyén és korábban Küngösön is, illetve kisebb kápolnákat, kórházkápolnákat adtunk át liturgikus célokra. Sok felújítás is történt szolgálatom alatt. Nemrég adtuk át Padányi iskola megszépült, technikailag megújult épületét. Iskolákat alapítottam, Veszprémben a Szilágyit, illetve a keszthelyi, a tapolcai, a várpalotai és az ajkai katolikus iskoláinkat. Ezek közül egyiket-másikat romos állapotban vettük át, de mára mind felújítottan fogadják a diákokat. Az idén fejeződött be az érseki palota külső és belső renoválása is. De amit mindezeknél jóval fontosabbnak tartok, hogy lelki vonatkozásban sem egy romhalmazzá vált egyházmegyét hagyok magam után, hanem egy lelkipásztori szinten is jól ellátottat. A Jó Isten segített bennünket, hiszen aktív papunk szinte nem halt meg, általában csak nyugdíjas korúak távoztak el. Ugyanakkor

kaptam is embereket más egyházmegyéből, sőt már én is adtam másoknak. Külföldön három fiatal paptestvérünk szolgál, s jövőre még egy negyediket is kiküldünk. Ők valamennyien külhoni magyar katolikus közösségekben szolgálnak. Jelenlegi egyházmegyénknek ugyanannyi papja van, mint 21 évvel ezelőtt volt, amikor átvettem a vezetői posztot, sőt még eggyel több is. E mellett 15 állandó diakónusunk segédkezik a lelkipásztori feladatok ellátásában papjaink mellett. Sajnos, a szerzetesrendekkel nem állunk ilyen jól egyházmegyénk területén, de ők egyházjogilag nem is tartoznak hozzánk. A kármeliták sajnos elmentek Keszthelyről, a kármelita nővérek is Gyenesdiásról, az irgalmas nővérek pedig Tapolcáról. Korábban az angolkisasszonyok is elmentek Veszprémből, de most ketten nemrég visszajöttek, s beköltözhettek új rendházukba. Úgy érzem, hogy ahogy átvettem az egyházmegyét, úgy meg is tudtam őrizni, s tán valamennyit előbbre is tudtunk lépni egy olyan korban, amikor általában a hanyatlás volt többnyire a jellemző közösségeinkben. Reménykedve úgy látom, hogy talán elindulhatunk most már egy emelkedő kor felé.

Toldi Éva

LEZÁRULT AZ ESZTERGOMI EUCHARISZTIKUS TUDOMÁNYOS KONFERENCIA

A Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusra (NEK) készülve konferenciát tartottak Esztergomban november 27. és 29. között a Szent Adalbert Központban.

A zárónapot szentmisével kezdte az a mintegy háromszáz résztvevő, akik regisztráltak az esztergomi konferenciára. A szentmise főcelebránsa Michael August Blume apostoli nuncius, a szónok Márfi Gyula veszprémi érsek volt.

Az első előadást Kajtár Edvárd, a Magyar Liturgikus és Egyházzenei Intézet irodaigazgatója tartotta, aki az áldoztatás litur-

giájának alakulását tekintette át az első századoktól egészen napjainkig. Kitért a különböző zsinatok döntéseire az áldoztatás témájában, és érdekességként szólt a higiéniai szempontokról is (például két szín alatti áldozásnál a bor magunkhoz vétele olyan kehelyből, amiből előzőleg már többen ittak). Őt Németh Norbert, a Pápai Magyar Intézet kinevezett rektora követte, aki az Eucharisziáról mint szent emlékezésről beszélt, utalva ezzel az utolsó vacsorára.

A délutáni előadók közül először Fábry Kornél NEK-főtitkár gondolatait hallgathatták meg a konferencia résztvevői. A főtitkár a szentáldozás kegyelmi hatásairól szólt, kiemelve a Krisztussal és az Egyház tagjaival való közösség és találkozás fontosságát. Györök Tibor teológiai tanár az Eucharisztia őrzéséről és imádásának történelmi alakulásáról tartott előadást, majd a Nyolc Boldogság Közösség tagja, Versegi Beáta Mária nővér következett, aki a II. vatikáni zsinat után létrejött eucharisztikus mozgalmakról beszélt. Az előadások sorát Fejérdy András egyetemi docens zárta, aki az eucharisztikus kongresszusok szerepéről beszélt a 19. század végétől napjainkig.

Erdő Péter bíboros zárszavában kiemelte, nemcsak íve volt a háromnapos konferenciának, hanem lelke is. A tartalmas előadásokon túl közös szentmise, szentségimádás és gyónási lehetőség is színesítette a programot.

Magyar Kurír

RÓMÁBAN IS ZAJLANAK AZ ELŐKÉSZÜLETEK Ülésezett az eucharisztikus kongresszusok pápai bizottsága

Éves találkozójukra gyűltek össze Rómában a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusok Pápai Bizottságának tagjai és nemzeti küldöttei november 8. és 10. között. A találkozón Erdő Péter bíboros és Fábry Kornél beszámoltak a budapesti Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus (NEK) előkészületeiről. A találkozón során visszatekintettek a 2016-os, a Fülöp-szigeteki Cebu Cityben megrendezett kongresszus tanulságaira, eredményeire, de a fő hangsúlyt már a két év múlva esedékes budapesti esemény előkészületei kapták, melyekről Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek és Fábry Kornél, a NEK Általános Titkárságának főtitkára számolt be a mintegy száz fős plénumnak. A Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusok Pápai Bizottságát még XIII. Leó pápa alapította 1881-ben. Célja „mindig jobban megismertetni, megszerettetni és szolgálni a mi Urunk Jézus Krisztust a titokzatos Oltáriszentségben, mely középpontja az Egyház életének és küldetésének a világ üdvösségére”. Ennek érdekében előmozdítja a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusok szervezését és az Eucharisztia tiszteletének terjesztését. A bizottság és a nemzeti küldöttek éves találkozója november 10-én, szombaton délből zárul majd, amikor Ferenc pápa audiencián fogadja a tanácskozás résztvevőit. Piero Marini érsek, a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusok Pápai Bizottságának elnöke köszöntőjét követően José Serofia Palma, a Fülöp-szigeteki Cebu City érseke, a 2016-os kongresszus házigazdája beszélt a két évvel ezelőtti esemény gyümölcseiről és hatásáról. Később a nemzeti küldöttek éves beszámolóit hallgatták meg a találkozó résztvevői, és sor került a neves olasz biblikus, a római Gregoriana Pápai Egyetemen tanító Bruna Costacurta előadására is az Eucharisziáról. November 9-én Erdő Péter bíboros és Fábry Kornél beszélt a 2020-as budapesti NEK-ről, majd szó lesz az Eucharisztia és az új evangelizáció kapcsolatáról, valamint a nemzeti küldöttek feladatairól is. A találkozón a világ minden tájáról vettek részt delegáltak, Magyarországot tizenkét fős küldöttség képviselte.

Magyar Kurír

MÁRFI GYULA ÉRSEK SZENTBESZÉDE A KONFERENCIA ZÁRÓ SZENTMISÉJÉN

Emlékezés a 49. Eucharisztikus Világkongresszusra
(Québec, 2008. június 15-22.)

A 49. eucharisztikus világkongresszust Kanada legrégebb városában, az alapításának éppen 400. évfordulóját ünneplő Québecben tartották, amelynek – külvárosaival együtt – mindössze 645.000 lakosa van. Ezzel is magyarázható, hogy egyik esemény se döntött rekordokat. Kb. 30 bíboros, 300 érsek és püspök, max. 1.000 pap volt jelen. A regisztrált résztvevők száma kb. 13.000 volt, a csütörtöki körmeneten 20.000 ember, a záró szentmise közel 100.000 hívó vett részt.

A kongresszus jelmondata ez volt: „Az Eucharisztia Isten ajándéka a világ életéért.” A második napon Észak-Amerikáért, a harmadikon Európáért, a negyediken Dél-Amerikáért, az ötödiken Ázsiáért, a hatodikon Óceániáért, a hetediken Afrikáért imádkoztunk. A 2-7. napok speciális témái a következők voltak:

- Isten legnagyobb ajándéka
- a húsvéti misztérium emléke,
- az Egyház alapköve – az üdvösség szentsége,
- Krisztus élete a mi életünkben,
- az Eucharisztia és a misszió,
- tanúságtétel az Eucharisziáról a világ szívében.

Én a magam részéről két témát hiányoltam: emlékezetem szerint nem volt szó az Eucharisziáról, mint hálaáldozatról, illetve mint engesztelő áldozatról. Senki sem elemezte: mit jelent az, hogy Jézus „hálát adott” az átváltoztatás szavai előtt, illetve hogy „értünk és sokakért a bűnök bocsánatára kiontott” vére van jelen az oltáron. – Ettől függetlenül az egész ünnepség-sorozat nagyon felémelő volt, nekem különösen is tetszett a 3.000 aktivista szolgálata, akiknek kb. a fele fiatal volt, és 4 éven keresztül dolgozott együtt a kongresszus előkészítésén.

A megnyitó ünnepségen az államot Jason Kenney államtitkár képviselte a miniszterelnök megbízottjaként. Kiemelte, hogy Kanada gyökerei a kereszténységbe nyúlnak vissza, az állam születése egybeesett a québec-i egyház születésével. – Régis Labeaume polgármester hangsúlyozta, hogy az Egyház nemzeti örökség. Kanadában az Egyház által épített épületek indították el az urbanizációt, ma is ezek a városok meghatározó részei. Elhangzott az is, hogy nemcsak az állam gyökereinél volt jelen az Egyház, hanem jelen kell lennie annak jövőjében is.

A 4,5 órán át tartó vasárnapi nyitóünnepségen Jozef Tomko szlovák származású bíboros kiemelte, hogy az Eucharisztia nem tárgyi, hanem személyes ajándék: benne magát Jézust kapjuk, aki elsősorban nem egy ideológiát közvetít számunkra, hanem magát az élő Istent.

A 2. napon Donald William Wuerl washingtoni bíboros érsek úgy beszélt az Oltáriszentségről, mint az egység szentségéről.

A 3. nap főszónoka Philippe Barbarin lyoni bíboros érsek volt, aki azt hangsúlyozta, hogy az Eucharisziában folyton-folyvást aktualizálódik Jézus nagycsütörtöki jelenléte, nagypénteki áldozata, illetve húsvéti feltámadása, amely által megvalósul egy megszakíthatatlan közösség az ő híveivel.

A 4. nap főszereplője Jorge Mario Bergoglio Buenos-Aires-i bíboros (a jelenlegi Szentatya) volt. Ő a hangsúlyt az új és örök szövetségre helyezte, amelyet Jézus vére pecsétel meg. A későbbi Ferenc pápa is kiemelte, hogy a szentmise nem új áldozat, hanem az egyetlen és örök áldozatnak jelen idejűvé tétele, és éppen ezért

válik örökké és felbonthatatlanná az új szövetség is, amelyet megpecsétel. A sok ószövetségi áldozat nem volt képes erre, ezért is bomlott fel az ó-szövetség, hogy helyet adjon az újnak, amely már nem évelhet el, nem bontható fel. – Ezt hangsúlyozza a zsidókhöz írt levél szerzője is: „Minden (ószövetségi)pap naponta elvégzi szolgálatát, és ugyanazt az áldozatot többször bemutatja, ezeknek azonban nincs erejük a bűnök eltörlésére. Ő (Jézus) ellenben csak egy áldozatot mutatott be a bűnökért, s örökre helyet foglalt az Isten jobbján... Egyetlen áldozattal örökre tökéletessé tette a megszenteltekét” (Zsid 10,11-12. 14). – Külön beszélt Bergoglio bíboros a Szűzanyáról, mint Isten leghűségesebb szövetségeseéről, aki egyszer kimondott igenjét sosem vonta vissza, egész élete egyetlen igen volt. Amikor részt vállalt Szent Fiának – az új és örök szövetséget megpecsételő – áldozatában, lelki értelemben máris részesült az Eucharisziában. – Szó volt arról is, hogy az Eucharisztia Jézus feltámadását is jelenidejűvé teszi. Ezért nem lehet az Egyházat elpusztítani, ezért nem tudnak „a pokol kapui erőt venni rajta” (vö. Mt 16,18). A felbonthatatlan szövetség örökérvényű áldozata biztosítja az Egyház jelenét és jövőjét. – Az Oltáriszentség segít minket is, hogy hűek maradjunk Krisztushoz, családunkhoz, barátainkhoz, hitvesi eskünhöz, keresztségi fogadásunkhoz, papi ígéreteinkhez.

Az 5. nap első szónoka Louis Antonio G. Tagle, imus-i (Fülöp szigeteki) püspök volt. Ő azt hangsúlyozta, hogy az Eucharisziában Jézus értünk adott teste, illetve „értetek és sokakért feláldozott” vére van jelen.

A mai ember képes másokat is feláldozni saját hatalmáért, dicsőségéért, profijtjáért, Jézus pedig önmagát áldozta felértünk és sokakért.

A 6. nap bíboros főszereplője Télesphore Piacidus Toppo, Ranchi (indiai) város érseke volt. Ő a szeretetre helyezte a hangsúlyt. Az Eucharisztia Isten megbocsátó szeretetének jele és eszköze. Nekünk is tanúsítanunk kell szeretetünket többek között azzal is, hogy irgalmasan megbocsátunk az ellenünk vétőknek. – Elmondta, hogy városa szemináriumának kápolnájában szentségimádás közben megölték két papot nacionalista, a keresztényeket idegennek tekintő emberek abban a reményben, hogy a keresztények eltakarodnak a városból. Ám azóta ez a szeminárium valóságos zarándokhelyé változott...

A 7. nap bíborosa Christian Wiyghan Tumi, a kameruni Douala érseke volt.

Ő az Oltáriszentség szóból a szent jelzöt emelte ki. A szentáldozás segít, hogy szentek legyünk, hogy megszüntessük a XXI. században is jelen lévő embertelenségeket, igazságtalanságokat, hogy emberibbé váljunk, hogy kő-szívünk hús-szívvé alakuljon.

Ugyanezen a napon Francis Arinze, az Istentiszteleti Kongregáció Nigériából származó bíboros prefektusa Szent Pál szeretet himnuszáról beszélt, kiemelve, hogy legfőbb teendőnk a szeretet, amellyel hitelesen tanúsíthatjuk hitünket. Ennek a szeretetnek legfőbb jele és legfőbb erőforrása az Eucharisztia. A kilencedik napi záró szentmisén, sajnos, már nem tudtam részt venni.

Az egész kongresszus így is maradandó élmény volt számomra, és hálás vagyok a jó Istennek (és Püspöki Konferenciánknak), hogy részt vehettem rajta.

AZ ECHARISZTIA AZ EGYHÁZ ÉLETÉNEK FORRÁSA

Ünnepélyes keretek között, a veszprémi Szent Mihály Bazilika Főszékesegyházban, november 24-én, szombaton került sor a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia által meghirdetett rajz- és fotópályázat díjátadójára. A pályázat célja az volt, hogy a résztvevők a képzőművészet és a fényképezés művészi eszközeivel bemutassák Egyházunk legmélyebb titkát, az Oltáriszentséget és keresztény életünk csúcspontját és forrását, a szentmisét. A pályaműveket az egyházmegyéek központjába kellett beküldeni, Veszprémben a Szaléziánium Érsekségi Turisztikai Központ gyűjtötte össze és értékelt az alkotásokat. Pálfalviné Ősze Judit, a Szaléziánium igazgatója a díjátadón elmondta, hogy a pályázatra több mint 170 rajzot küldtek be a tanulók. A fotópályázatra viszont nem érkezett annyi pályamű, hogy azt külön értékelni lehessen. Az általános iskolás korosztályú diákok munkáját négy kategóriában értékelték. Korosztályonként 3 kiválasztott pályamű került fel Budapestre, ahol főegyházmegyéinkből kategóriájában második helyezést ért el Ádám Csánád, az ajkai Szent István Király Római Katolikus Általános Iskola negyedik osztályos tanulója.

Az ünnepélyes központi eredményhirdetésre november 17-én, szombaton került sor Budapesten, a Szent Erzsébet rózsája díjátadó est keretében a Szent István-bazilikában. A díjakat Erdő Péter bíboros, prímás, érsek és Veres András

győri megyéspüspök, az MKPK elnöke adta át. Az egy héttel később, Krisztus Király vasárnapja vigíliáján megrendezett egyházmegyei értékelőn Márfi Gyula veszprémi érsek mondott köszöntőt. Személyes Istenélményeit osztotta meg a megjelentekkel. Kiemelte, hogy a szentmisében eltűnik az idő és a tér, az Istentisztelet egyesíti a hívőt Jézussal. A főpásztor örömét fejezte ki, hogy a diákok ilyen nagy számban

adták be pályamunkájukat a pályázatra. A díjátadón minden résztvevő ajándéksomagot kapott, a korosztályos helyezettek pedig a főpásztortól vehették át jutalmukat.

A rajzokból kiállítás nyílt a veszprémi Bazilikában, az alkotások december közepéig lesznek megtekinthetők.

A díjátadó ünnepségen közreműködött a Szilágyi Keresztény Iskola harangegyüttese, Albertné Balogh Márta vezényletével.

Ádám Csanád 4. osztályos, Ajka, országos 2. helyezett

SZENT ERZSÉBET ÜNNEPE A SZENT ISTVÁN BAZILIKÁBAN

A Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) által alapított Szent Erzsébet rózsája díjat Horváth Kálmánné, a Győri Egyházmegyei Karitásznak önkéntese vehette át november 17-én Budapesten, a Szent István-bazilikában. Áadták a konferencia Eucharisztiahoz kötődő rajz- és fotópályázatának díjait is.

Az MKPK idén ősszel a Katolikus Kulturális Hetek programsorozat keretében rajz- és fotópályázatot hirdetett Az Eucharisztia az Egyház életének forrása címmel. A legjobb alkotások készítőinek Erdő Péter bíboros adta át a díjakat. A pályaművekből készült kiállítás jelenleg Veszprémben a Szaléziánumban tekinthető meg január végéig.

AZ EVANGÉLIUM HIRDETŐI

A veszprémi Szent Mihály Bazilika Főszékesegyházban november 24-én, szombaton Márfi Gyula érsek diakónussá szentelte Meleg Sándor Máté és Tamás Zoltán papnövendékeket. Ugyanezen szertartás keretében akolitussá avatta a bazilikában szolgáló két lektort, Lendvai-Frikkel Attilát és Torma Pétert.

A szentmisét a főpásztorral együtt mutatta be a főegyházmege számos papja, valamint a főegyházmege korábbi papja, Pápai Lajos nyugalmazott győri megyéspüspök is.

Az evangélium után Nagy Károly apát, kanonok, plébános kérte a főpásztort, hogy avassa akolitussá a két lektort. (Az akolitusok arra kapták felavatásukat, hogy segítsék a papokat és diakónusokat tisztességük gyakorlásában, és szükség esetén megáldoztassák a híveket, valamint a betegeket is.)

Ezután Varga István, a Boldog Gizella Szeminárium rektora kérte érsek atyát, hogy szentelje diakónussá az akolitusokat.

Ezt követte a főpásztor homíliája, melyben elsősorban a szentelendőkhez szólt. Beszélt arról, hogy milyen nehéz időket élünk, mennyire jelen van és volt világunkban a keresztényüldözés. Magyarországon is fel kell készülni arra, hogy támadhatnak bennünket, ha nem is erőszakkal, de verbálisan.

Felhívta a szentelendők figyelmét az imádság fontosságára is, a breviárium rendszeres imádkozására. Hangsúlyozta, hogy ezt ne az előírások miatt tegyék, hanem mert jó dolog imádkozni. Végezetül

azt kívánta a szentelendőknek, hogy segítse őket az Isten, hogy ki tudjanak állni bármilyen megkülönböztetés, üldözetés során is, és kérte a Mennyei Atya áldását, hogy kísérje őket és tegye sikeressé életüket.

A szentbeszéd után következett az akolitusok felavatása.

Majd elkezdődött a szentelés szertartása, melynek kezdetén a szentelendők ígéretet tettek feladatuk hűséges vállalásáról.

A Mindenszentek litániája alatt leborultak a földre és a jelenlévő papokkal, valamint a szentelésre érkezett hívekkel és rokonokkal együtt kérték Isten szentjeinek közbenjárását.

A szentelési szertartás keretében az érsek a kezét a szentelendők fejére téve mondta el mindkettőjüknek a szentelés legfőbb imádságát: "Küldd el reá a Szentlelket, kérünk, Istenünk, hogy hétszeres kegyelmi ajándékod által a szolgálat hűséges végzésére erőt nyerjen."

Végezetül a felszentelt új diakónusokat plébánosuk –

Gárdonyi Máté, Siófok-Kiliti és Kovács János, Alsópáhok plébánosok – beöltöztették liturgikus ruháikba: rájuk adták a diakónusi stólat és a dalmatikát. Ezek után Márfi Gyula érsek átadta szolgálatuk eszközét az evangéliumos könyvet. Először a főpásztor, majd a jelenlévő diakónusok is békecsókot váltottak a felszentelt diakónusokkal.

A szertartás folytatásában már az újonnan felszentelt diakónusok voltak a főpásztor segítségére a szentmise bemutatásában.

PÜSPÖKKÉ SZENTELTÉK MOHOS GÁBORT

Mohos Gábert, a Pápai Magyar Intézet rektorát, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia korábbi titkárát december 8-án, Szeplőtelen Fogantatás Ünnepeén szentelték püspökké Esztergomban. A főszentelő Erdő Péter bíboros, prímás; a társszentelők Michael August Blume apostoli nuncius és TERNYÁK Csaba egri érsek voltak. Az eseményen jelen volt Veres András, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke; Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes; Soltész Miklós, a Miniszterelnökség egyházi, nemzetiségi kapcsolatokért és az üldözött keresztények megsegítéséért felelős államtitkára; az MKPK számos jelenlegi és nyugállományban levő tagja, több határon túli magyar főpásztor, valamint számos egyházi és világi személyiség.

Ferenc pápa Mohos Gábor pápai káplánt, a Pápai Magyar Intézet rektorát, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) korábbi titkárát október 4-én nevezte ki iliturgi címzetes püspökké és az Esztergom-Budapesti Főegyházmege segédpüspökévé.

Fotó: Ligeti Edina

ÖRÖMMEL VÁLASZOLTAK A HÍVÁSRA

A római Szent Ignác-templomban Felix Gmür bázeli püspök 2018. október 10-én diakónussá szentelte Kulcsár Dávid veszprémi főegyházmege, Kovács Szabolcs gyulafehérvári és Vito Urbanija ljubljana papnövendékeket. Továbbá pappá szentelte egyházmegyéje diakónusát, Philipp Ottigert. Valamennyien 3 éven át voltak a római Collegium Germanicum et Hungaricum (Német-Magyar Kollégium) lakói, ahol a növendékek pap- vagy diakónusszentelése hagyományosan az Örök Városban történik és minden évben valamelyik szentelendő főpásztor végzi a szertartást. A német nyelven zajlott szentelési liturgiára sokan érkeztek magyarok egyénileg, valamint buszos zarándoklat keretében az anyaországból és Erdélyből is. Az olvasmány és néhány ének magyarul hangzott el. A Veszprémi Főegyházmege újonnan szentelt diakónusa is 3 évig volt a kollégium lakója, valamint a Gregoriana Egyetem hallgatója, ahol ez év júniusában teológiai diplomát szer-

zett. Kulcsár Dávid szeptember 1-jétől pappá szenteléséig a keszthelyi Kis Szent Teréz Plébánián tölti gyakorlati idejét.

Másnap, október 11-én, csütörtökön este 6 órakor magyar nyelvű hálaadó szentmisét mutatott be a Collegium Germanicum et Hungaricum templomában Varga-Csikász Bence, a keszthelyi Magyarok Nagyszonya Plébánia káplánja, melyen az újonnan felszentelt Kulcsár Dávid már diakónusként szolgált. A szentbeszédet Fodor János, a keszthelyi Kis Szent Teréz plébánia plébánosa mondta. A szentmisén koncelebráltak a kollégiumban élő papok, valamint Rómában élő és vendégként érkezett magyar atyák, az asszisztenciát és az énekes szolgálatot pedig a kollégium növendékei látták el. A templomot szinte teljesen megtöltötték a többségében Magyarországról érkezett vendégek, a rokonok, barátok, valamint az újonnan szentelt diakónus otthoni plébániájáról és környékéről busszal érkezett 50 zarándok.

MOBIL TEMPLOMOKKÁ LEHETÜNK NYOLCVANÉVES A VESZPRÉMI ÁRPÁD-HÁZI SZENT MARGIT-TEMPLOM

Október 28-án, vasárnap Márfi Gyula érsek mutatott be ünnepi szentmisét a veszprémi Árpád-házi Szent Margit-templom felszentelésének 80. évfordulója alkalmából.

Nyolcvan éve, 1938. október 23-án szentelték fel az akkor még boldogként, 1943 novemberétől szentként tisztelt Árpád-házi királylányról elnevezett templomot Veszprémben. A templom az 1938-as kettős szentév tiszteletére épült: ekkor rendezték meg először Budapesten az eucharisztikus világkongresszust, valamint megemlékeztek Szent István király halálának 900. évfordulójáról.

A jubileumról egyhetes programsorozattal, könyvbemutatóval, hangversennyel, előadással emlékeztek meg az egyházközség hívei. A szentelés évfordulójának napján Tornavölgyi Krisztián plébános mutatott be hálaadó szentmisét, október 28-án, vasárnap pedig Márfi Gyula érsek mutatta be az ünnepi szentmisét Szerenka Miklós érseki helynökkel, a templom korábbi plébánosával, Tornavölgyi Krisztián plébánossal, veszprémi, valamint korábban itt szolgált atyákkal együtt. A templom egy erőtér, egy sajátos atmoszféra, ahol a mindennél jelen való Isten jelenléte még erősebb, kézzelfoghatóbb, az ember lelke itt, a templomban képes megfürödni igazán – mutatott rá szentbeszédében Márfi Gyula érsek, aki hangsúlyozta, oka van annak, hogy ateista emberek lettek hívők: csupán egy templom atmoszférájának, Isten intenzív jelenlétének megtapasztalása révén. Jézus maga is isteni templom, hiszen ő volt az, akiben Isten a legökéletesebben jelen volt itt a

földön. A kőből épült templom pedig valóban Isten háza, ahol jelen van az Isten, akár csak a kenyérben és a borban, melyből a szentáldozás révén részesülve mi magunk is Krisztust hordozó, mobil templomokká lehetünk. Így mindannyian templomépítőkké, templomtisztítókká, templomrestaurátorokká válunk, valahányszor bűneinktől megtisztítjuk a lelkünket. A főpásztor beszédében arra is felhívta a figyelmet, hogy maga az Egyház is egy templom – ahogy sok nyelvben ma is ugyanaz a kifejezés jelöli az egyházat és a templomot –, ennek a templomnak viszont élő kövekre, az egymás felé forduló hívőkre van szüksége ahhoz, hogy felépülhessen.

A szentmise után Márfi Gyula érsek megáldotta a templom kápolnájának megújult ólomüveg ablakait, majd az altemplomban imádságot mondott az itt nyugvó Rott Nándor veszprémi püspök, a templom építtetője sírjánál.

A hívek az Árpád-házi Szent Margit-templomban a Szaléziánus Érseki Turisztikai Központ és a plébánia közös szervezésében nyílt kiállítást is megtekinthettek, mely a nyolcvanéves templomot, annak építtetőjét, Rott Nándor püspököt és a felszentelés eseményeit, valamint az ezt követő évtizedeket mutatják be, korabeli fotókkal gazdagon illusztrálva.

A vasárnapi, a Schola Regina énekkar közreműködése mellett megtartott ünnepi szentmisén hirdették ki és jutalmazták a gyerekek számára kiírt rajzverseny nyertesait is, este pedig az Orlando Énekegyüttes koncertje zárta a programsorozatot.

EZ AZ ÉN TESTEM

Mire jó? Hasznos? Mit ad nekem? – Kimondva vagy kimondatlanul számtalanul feltesszük ezeket a kérdéseket, amikor döntést kell hoznunk. S e kérdések nemegyszer felmerülnek a szentmisével kapcsolatban is, bár ezt gyakran nem akarjuk vagy nem is merjük megfogalmazni, kimondani. Nézzük meg közelebbről, mit ad nekünk Jézus a szentmisében!

Természetesen újra és újra halljuk: „Ez az én testem, mely értetek adatik” – de mit jelent ez akkor, amikor csupán egy darab ostyát látunk e szavak után? Jézus és kortársai egészen másra gondoltak e szó hallatán, mint mi. Amíg mi szeretünk mindent pontosan körülírni és megkülönböztetni, addig a bibliai nyelv mindig az egészet próbálta kifejezni. Így amikor testről beszéltek, az egész emberre gondoltak, aki erős vagy gyenge, aki egészséges vagy beteg, akinek különböző testi szükségletei vannak. Ha pedig a lélek szót alkalmazták az emberre, akkor is az egész emberre gondoltak, elsősorban döntései, tudása, érzései, kapcsolatai szempontjából. Ebből mi is megtanulhatjuk, hogy bár az ember továbbra is test és lélek egysége, a kettő mindig egységben van; ugyanúgy nem választhatjuk szét a kettőt egymástól, amint nem választhatjuk el a fejet a testtől.

Amikor tehát Jézus a testéről beszél, valójában önmagáról beszél. Ő nemcsak valamit akar adni, nemcsak valamit önmagából, hanem egész lényét, valóban önmagát. Őt is ugyanaz a vágy hajtja, mint bennünket, amikor őszintén meg akarunk ajándékozni valakit. Hiszen ajándékaink mindig belőlünk adnak vagy legalább jelképeznek egy kis darabot. Jézus nem elégszik meg ezzel a kis darabbal. Ő mindent, önmagát akarja nekünk adni. Teszi ezt úgy, hogy tanítványai, s utánuk minden korok minden embere be tudja fogadni – egy darab kenyérben vagy ostyában.

Az a darab kenyér, amit Jézus tanítványainak ad, az valóban az ő teste, az a darab kenyér valóban Jézus maga. Az a Krisztus, akinek érkezésére készülünk adventben, s akinek születését ünnepeljük karácsonykor. Talán túl kicsinek tűnik az a darab kenyér ahhoz, hogy Krisztust hordozza. Ám ha a betlehemi Gyer-

mekre tekintünk, ő sem tűnik alkalmasnak, hogy benne jelenjen meg a végtelen Isten. Ezek azonban csupán emberi ítéletek. Mert Isten elég nagy ahhoz, hogy jelen tudjon lenni egy csepp gyermekben, s Krisztus is elég hatalmas ahhoz, hogy emberré és kenyérré legyen érted. Ő ebben is a találkozást keresi.

S miért éppen kenyér? Mert ez a legegyszerűbb, leghétköznapi étel. Ebben nincsen semmi különös, csak éppen az, ami szükséges. Így mutatja meg Jézus: ő nem különlegesség akar lenni, hiszen emberi életünk nélküle egészen üres. Tudva-tudatlanul őrá szomjazunk, őt keressük, akiben megtaláljuk életünket. S ő éppen ezért jött, hogy életet adjon nekünk. Hiszen amíg a földön élt, nem tett mást, mint odaajándékozta önmagát – a betlehemi barlangtól gyógyításain, tanításain, gesztusain és szavain keresztül egészen az utolsó vacsoráig és a keresztig. Földi élete

végén éppen ezért vállalta a keresztet – a leggyalázatosabb halált. Így adta oda magát – nemcsak jelképesen, hanem egészen és teljesen. Ezt az odaadását nyújtja minden egyes szentmisében, amikor elhangzik, „ez az én testem”, s amikor meghív mindannyiunkat, hogy vegyünk részt lakomáján.

Mi pedig milyen gyakran unatkozunk, gondolatban egészen másfelé kalandozunk, mert olyan nehezen értjük: az

Isten adja magát nekünk. Igen, a hatalmas Isten a mi templomunk egyszerű vagy díszes, szegény vagy gazdag falai között, éppen azon a papon keresztül, aki az oltárnál áll. Jézus soha nem volt válogatós. Nem válogatott a szálláshelyek között, megelégedett az istállóval. Ma is megelégedik azzal a környezettel, ahol éppen a szentmisét ünnepeljük. Ám tudja, hogy mi emberek csak benne elégedhetünk meg igazán. Ezért jön el bárhová, hogy találkozhasson velünk, hogy teljessé tehesse az életünket. Közelebb már nem tud jönni. Csak rajtad áll, hogy beenged-e életedbe, engeded-e, hogy tested Jézus testének otthona legyen, s így alakítsd egyre inkább öhozzá hasonlónak. Mire jó? Hasznos? Mit ad nekem – tettük fel a kérdést. Látjuk, hogy ennél többet sehol nem kapunk. Mert a szentmisében nemcsak dolgokat kapunk, hanem magával Krisztussal egyesülhetünk.

Szabó Anita 7.osztályos, Szent István Király Általános Iskola, Ajka

GONDOLATOK EGY ÉVFORDULÓ KAPCSÁN

A családpasztoráció köszönti érsek atyát a 75. születésnapján

Érsek atyánk, dr. Márfi Gyula majdnem annyi ideje tölti be ezt a tisztséget, mint amilyen régóta a családpasztoráció is működik a Veszprémi Egyházmegyében. Az első családreferens házaspárok 25 évvel ezelőtt kezdték meg munkájukat, érsek atya 1997. óta vezeti egyházmegyénket. Elmondhatjuk, hogy a kezdetektől fogva nem csak támogatója munkánknak, hanem aktív résztvevője rendezvényeinknek, sőt családpasztorációs magazinunk, a Családunk versajánló rovatát is vezeti.

Amikor arról kérdeztük, hogy látja a családpasztoráció helyzetét, pozitívan, elismerően nyilatkozott: „Alapvetően jónak ítélem meg. Egy olyan terület, amelyért nem kell szégyenkezni, országos viszonylatban is jól működik. Dr. Fodor János atya személyében egyházmegyei családreferensként alkalmas vezető áll a csoport élén.

Munkájukkal nagyon meg vagyok elégedve, a családpasztorációs programokon is szívesen veszek részt.”

Mindig nagy megtiszteltetés, amikor érsek atya a sok egyéb teendői közepe gondot fordít arra, hogy jelen legyen a családok között egy-egy rendezvényünkön, legyen az lelkinap, a Házasság Ünnepe vagy épp a család-tábor, bárhol is volt

ez utóbbi. Különösen nagyra értékeljük, hogy évről évre időt szán a házasulandókra, mindkét jegyeskurzusunkon ő tartja az első előadást a házasságra készülő ifjú pároknak. A kurzuson résztvevők mindig élményként számolnak be az érsek atyával való találkozásról, sokuknak ez az első személyes találkozásuk vele. Ezen alkalmakkor is hamar kiderül érsek atya irodalom-, ezen belül is versszeretete: szinte mindig készül versekkel is, melyek szerves részei a jegyesekhez szóló mondanójának. Ezért külön is örültünk, mikor vállalta a versajánló rovat szerkesztését, és hisszük, hogy ezzel is közelebb tudta hozni minden olvasóhoz a nem mindig olyan könnyen érthető és értelmezhető verseket. De álljon itt, hogyan, miben látja ő maga a líra jelentőségét: „Megtisztelő volt számomra a versajánló

rovat vezetésére való felkérés, bár nem vagyok irodalmár. A versek segítenek a prédikációkban, jó eszközök a figyelem fenntartására. Azon kívül én egy olyan korban szocializálódtam, amikor a materializmus volt az alapvető világnézet. Az ateistákkal nem lehetett úgy vitatkozni, hogy a Bibliára, Szent Ágostonra vagy Aquinói Szent Tamásra hivatkoztam, mert nem ismerték, számukra nem jelentettek semmit. Ellenben Ady Endre, József Attila vagy Váci Mihály általuk is ismert költők voltak, ha tőlük idéztem, azt elfogadták. Elmondhattam nekik, hogy ők a verseikben hogyan vélekedtek a hitről, Istenről. Így egyre többet idéztem az akkori modern, nagyra tartott költőktől. Még Szabó Lőrinc versei között is találtam nagyon elgondolkodtató műveket, amelyből kiviláglott, ő sem volt az az ateista, akinek tartották.”

Talán munkánk elismeréseként értékelhetjük érsek atya azon szavait, melyekkel magát az újságot méltatta: „A Családunk újságot tartalmilag és formailag is jónak tartom, örülök annak, hogy ennyi helyre eljut. Helyeslem, hogy a családok helyzetével foglalkozik. Aki ezt az újságot olvassa, látja, az egy férfi és egy nő önkéntes szövetsége elvén működő család képviseli az

igazi értéket, amelynek nincs alternatívája. Mindhalálig a hitvestársak egymás iránti elsődleges szeretete élteti, ezt követik a sorban a gyermekek, szülők, barátok. Ez a gyermekek számára is nagyon fontos, akkor boldogok, ha a szülők szeretetéből eredő biztonságban élhetnek a családban. Ezeket az értékeket jól közvetíti a Családunk.”

Nagyon hálásak vagyunk érsek atyának, hogy mindvégig a családok ügye, a családpasztoráció mellett állt, támogatására, jelenlétére folyamatosan számíthatunk. Köszönjük a jegyeseket, házaspárokat, családokat kísérő áldozatos szolgálatát! 75. születésnapja alkalmából Isten áldását kérjük további életére, hivatalához, valamint jó egészséget kívánunk szeretettel:

A családpasztorációban szolgálók

ŐSZI RANDEVÚ

A Házasság hetéhez kapcsolódó, évek óta minden februárban megrendezett Házasság ünnepe sikerén felbuzdulva döntött úgy a Veszprémi Főegyházmegye Családpasztorációs Munkacsoportja, hogy hagyományteremtő szándékkal újabb találkozási lehetőséget hoz létre házaspárok számára. Bízva abban, hogy az együtt eltöltött este öröme egyrészt mélyíti a férj és feleség közötti szeretetet; másrészt választ ad arra a sokszor felmerülő igényre, hogy a nyári táborokban, lelki napokon, zarándoklatokon, kirándulásokon megismerkedő házaspároknak biztosítsa a kapcsolatok ápolásának esélyét. Az első őszi randevúra 2018. november 18-án került sor a Gizella Hotel konferenciatermében, Veszprémben.

CSALÁDOK ŐSZI ZARÁNDOKLATA

Őszi zarándoklaton vett részt a főegyházemegye számos családja október 6-án a főegyházmegyei Családpasztorációs iroda szervezésében.

A találkozó úticélja a Salföldi major volt. Fodor János családreferens atya rövid elmélkedésével indultak a falu kökeresztjeinek felkeresésére. Az emlékhelyek között a rózsafüzéért imádkozva, elmélkedéseket hallgatva haladtak a családok.

A Pálos kolostorromnál Somogyi György tartott rövid tájékoztatást a pálos rendről. A Pálosok tudásukat a haza javára fordították, és nem elsősorban magukért, hanem nemzetükért, hazájukért imádkoztak, vezekeltek, böjtöltek. Így különös módon kapcsolódott össze az Aradi vértanúk emléke a pálos kolostorromokkal ezen a napon.

25 ÉVE A BOLDOGABB CSALÁDOKÉRT

A Magyar Honvédség Rekreációs, Kiképzési és Konferencia központjában tartotta 25. jubileumi családkongresszusát a Magyar Katolikus Családegyesület november utolsó hétvégén. A háromnapos intenzív találkozón a résztvevők – papok és világiak – egyrészt visszatekintettek az 1999-es Boldogabb családokért körlevél óta eltelt időszakra, másrészt állam és Egyház a családért témában gazdasági, jogi és teológiai előadásokat, valamint kerekasztal beszélgetéseket hallgattak a családok jelenlegi helyzetéről Magyarországon és Európában. A rendezvényre az egész országból és a határon túli magyarok területéről is érkeztek házaspárok lelkipásztoraikkal együtt.

A nyitónap a visszaemlékezés jegyében zajlott. Bíró László püspök, a MKPK családreferens püspöke kórházi kezelése miatt nem tudott részt venni a programon, de hangüzenetet küldött a kongresszus résztvevőinek. Visszaemlékezett a kezdetekre, és kérte a résztvevőket, az evangélium szellemében éljenek, és tegyenek a családok helyzetének javí-

tásért. Megajándékozta a résztvevőket egy imafüzettel, melyben jelképes áldását adta a jelenlevőkre.

A 25 évvel ezelőtti első családkongresszusok szervezője Harach Péter, a KDNP alelnöke volt. Visszaidézte a kezdeteket, és a családok mai helyzetét is vizsgálva megerősítette, a magyar kormány számára a család értékes, lényegi tényező. A kongresszust Beer Miklós, a váci egyházmegye püspöke nyitotta meg. A megnyitón a veszprémi Szilágyi Harangegyüttes műsorát hallhatták a résztvevők. A megnyitót követő kerekasztal beszélgetés levezetője Tóth Pál volt. Feleségével, Judittal, valamint Harrach Péterrel, Dr. Márki Lászlóval, és Beer püspök úrral a kezdetekről beszélgettek, a kongresszus céljairól, feladatairól.

A kongresszusoknak kezdetektől fogva voltak a határon túli magyar területekről idelátogató résztvevői, a következő blokkban őket hallhattuk élményeikről. A Szatmári, Szabadkai, Nagyszombati és Gyulafehérvári egyházmegyéből érkeztek tapasztalatait hangzottak el.

Az esti jubileumi ünnepség házigazdája Gáspár István, az OLI igazgatója volt, ahol a 25 év családkongresszusait idézték fel képből, hangban, szóban. Emlékek, gondolatok, tanúságtételek hangzottak el többek között Fekete Gyöngyi, a Veszprémi Főegyházmegye Családpasztorációs Irodájának irodavezetője is szereplője volt a programnak.

A találkozó második napján Jean-Yves Brachet domonkos atya „A család evangéliumáról a mai világban az Egyház dokumentumai alapján” címmel tartott előadásában VI. Pál Humanae vitae, II. János Pál pápa Veritatis splendor enciklikái és Ferenc pápa Amoris laetitia apostoli buzdítása alapján beszélt az Egyház társadalmi tanításáról. Kihangsúlyozta, hogy

a dokumentumok szemlélésekor fontos figyelembe venni a megjelenésük sorrendiségét, így láthatjuk a tanításban az idők folyamán bekövetkezett fejlődést, a dokumentumokban megfogalmazott szabályok kiegészítik egymást. Az út, amely az Istenhez vezet az irgalom útja, de nincs irgalom igazság nélkül, és nincs igazság irgalom

nélkül. Az Egyház nem dönti, hogy mi igaz és mi nem – az Igazság a Valóságban áll – csak hirdeti, úgy mint az útjelző táblák. Ebben a szellemben a családok kísérésekor is minden esetben az objektív Igazságnak kell a kiindulópontnak lenni, ugyanakkor mindig úgy kell beszélni, hogy látható legyen valami reményt keltő megoldás. Hiszen a bűnt ítéljük el, nem az embert. Ahol családok vannak, mindig van Remény.

A mai magyar házasságok, családok c. előadásában dr. Papp Miklós moráleteológus azt fogalmazta meg, hogy szükséges a házasságok, a családok külső, belső megerősítése. A jó család, a jó házasság belül – a templomban – kezdődik, és kívül – a tettekben – valósul meg, folyamatosan dolgozni kell rajta. A család a Szentháromság ikonja, ezért a jó házasságban egyszerre kell felfelé Krisztusra, valamint oldalra a tudományokra, például a modern pszichológiára is tekinteni. A polgári jólét arisztotelészi boldogságfogalmával szemben a Nagypéntek boldogságfogalmát állította példának, amelyben az Atya akaratából a helyemen vagyok, és folyamatosan sze-

rettek. Ez a vértanúságot, a sebeket is magában foglalja. Árral szemben nehéz szentségi családi életet élni, ezért felelősségünk van abban is, hogy milyen az ár: Társadalmi szinten is feladatunk van: a családok, az Egyház és az állam összefogásaként tud csak megvalósulni a családbarát környezet.

A Boldogabb Családokért körlevél óta eltelt negyed évszázad alatt bekövetkezett társadalmi változásokat vette számba Lukács László SchP, a Vigília főszerkesztője az előadásában. A tények mellett azt is számba vette, hova kell az Egyháznak a hangsúlyt fektetni a családpasztorációban. Az elsőként említett változás, hogy a hagyományos keresztény családmódellem már nem az egyetlen párkapcsolati forma. Napjainkra már egész Nyugat-Európa eljutott a tiltástól az azonos neműek házassági lehetőségének törvénybe iktatásáig, és általánossá vált az elv, hogy mindenkinek joga van a saját élete felett rendelkezni. Az Egyház álláspontja ebben a kérdésben a Katolikus Egyház Katekizmusa 2357. pontjában olvasható. Ma legfontosabb kérdés a lelkipásztori kísérés mibenléte, amelyhez Ferenc pápa iránymutatása, a bűn és a bűnös megkülönböztetése mérvadó. A változások másik nagy iránya a tudományok fejlődése, ahol az ember beavatkozik a teremtésbe (prenatális diagnosztika, őssejtkutatás, mesterséges megtermékenyítés). A „designer bébi” kiszorítja a közfelfogásból, hogy az ország jövőjének forrása a gyerek, valamint az őt felnevelő család. Lukács László kiemelten foglalkozott azzal, mi a család helye az Egyházban. Rámutatott a II. Vatikáni Zsinat hozta fordulatra, mely a házasság

elsődleges céljaként a szeretetközösséget határozza meg. Ferenc pápa a családszinódus után úgy fogalmazott, hogy az Egyház útja a család, és kinyilvánította, az Egyház a családok felelős útítársa kíván lenni, segítve őket a mindennapi élethelyzetekben. Véggöveztetésül Lukács László azt állapította meg, úton járunk, a család és az Egyház, a szeretet evangelizációjának útján. Novák Katalin, az Emberi Erőforrások Minisztériumának család- és ifjúságügyért felelős államtitkára Erős Családok – Erős Nemzet címmel mutatta be a kormány családpolitikai programját, melynek következtében a beszámoló szerint több demográfiai mutató is a növekedés útján indult el az elmúlt években.

Az előadásokat követően a pénteki napot kerekasztal beszélgetés zárta a családpasztoráció és a média kapcsolatáról. Szombaton, a családkongresszus zárónapján, az augusztus 21-26-a között Dublinban megrendezett Családok IX. Világtalálkozójáról a résztvevő családok közül Ménesi Krisztina és Balázs, Szelestei Barbara és Gábor, Kuzmányiné Nyeste Gabriella és Kuzmányi István számoltak be. A család evangéliuma örömhír a világnak címmel Kocsis Fülöp érsek-metropolita közvetítette Dublin üzenetét a résztvevőknek, majd Horváth Tamás parókus, teológiai tanár mutatta be a család fogalmának fejlődését a II. Vatikáni zsinat, a Familiaris Consortio és az Amoris laetitia apostoli buzdítás tanítása alapján. A találkozó záró szentmiséjét Beer Miklós váci megyéspüspök tartotta.

A PÉCSI EGYHÁZMEGYE CSALÁDREFERATÚRÁJÁNAK LÁTOGATÁSA

A Pécsi Egyházmegye Bacsmai László atya vezette családpasztorációs csapata célul tűzte ki, hogy meglátogatják a más egyházmegyéknél működő társszervezeteiket. A Veszprémi Főegyházmegye Családpasztorációs Irodája november elején látta vendégül a küldöttséget. Fodor János veszprémi családreferens atya a családpasztorációs munkatársakkal, akiket Márfi Gyula érsek úr is fogadott. Beszámolt nekik a családok fontosságáról, helyzetéről, a pápánál tett ad limina látogatásáról. Kötetlen beszélgetésre, ezáltal pedig a rövid ismeretségek elmélyítésére is volt alkalom. Az első nap végén az érseki palota és a Szent Mihály Székesegyház látogatására is volt alkalom.

A PÁPAI SZENT BENEDEK PLÉBÁNIA TÖRTÉNETE KÉPEKBEN

A Szent Benedek Plébánia alapítása óta eltelt hetven év emlékeztető pillanatainak, jeles személyiségeinek állított emléket az a kiállítás, amelyet november elején a Munkácsy Mihály Német Nemzetiségi Nyelvközpont Általános Iskola aulájában nyitottak. A rendezvényen megjelenteket Ferenczi Kálmán intézményvezető köszöntötte, majd Szijártó László esperes, plébános szökött a plébánia hetven évéről. Mint mondta, a kiállítást elsőként a Munkácsy-iskola aulájában mutatják be, mivel hetven évvel ezelött innen indult minden. 1945. karácsonyán a Tókert első szentmiséjét ebben az iskolában mutatták be, s az intézménnyel azóta is töretlen a kapcsolatuk. A kiállítást Unger Tamás alpolgármester nyitotta meg.

HÁLAADÓ SZENTMISE BÚCSÚSZENTLÁSZLÓN

Búcsúszentlászlón mutatott be hálaadó szentmisét Márfi Gyula érsek október 10-én a Mindszenty József Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium Széchenyi István Tagiskolája fennállásának 11. évfordulója alkalmából. A szentmisén vele együtt koncelebrált Tódor Szabolcs plébános, Stróber László a zalaegerszegi Mindszenty iskola lelki igazgatója, valamint Szeghy Csaba nemesapáti plébános. A szentmisén részt vett az iskola közel száz tanulója is. A szentmise végén visszaemlékezett az alapításra Molnár Gyula Búcsúszentlászló polgármestere, aki büszkén mondta el, hogy mennyire jó döntés volt az önkormányzat részéről belevágni az önkormányzati iskola megszűntetésével az egyházi fenntartású intézmény létreho-

zásába. Akkoriban ezért büntetést is kellett fizetni az állam felé, de a településről és a környékbéli településekről idejáró diákok és családjaik bizonyítják, hogy megérte. Nehéz volt akkoriban egyházi fenntartót is találni, így külön megköszönte a Notre Dame Női Kanonok- és Tanítórend jelen lévő képviselőinek is, hogy vállalták ezt a feladatot, és csatlakozhattak 11 évvel ezelött a zalaegerszegi Mindszenty József Általános Iskola, Gimnázium és Kollégiumhoz annak tagiskolájaként.

A szentmise után a főpásztor megáldotta a templom közelében lévő, felújított Kálváriát, mely Szalai Ferenc munkájából újult meg.

DÖMÖTÖR NAPJA ALKALMÁBÓL ÁLDOTTÁK MEG A TEMPLOMOT

Szent Dömötör napjához kapcsolódva, október 28-án a kékkúti templomban mutatott be szentmisét Márfi Gyula érsek Czár Péter plébánossal és egyházmegyes atyákkal. A főpásztor szentbeszédében elhangzott, hogy Szent Dömötör avagy Demeter vértanú nevével, ünnepével elsősorban görög és szláv területen találkozunk, hiszen az ortodox egyház egyik legtiszteltebb szentje, ám a délvidéki származású vértanút a katolikus egyházban is komoly tisztelet övezi. Szent Dömötör a nagy keresztényüldözések idején élt katonatisztként, majd (Kr. sz. 304-ben vagy 306-ban), október 26-án, vértanúként halt meg, mivel a pogány istenek tiszteletét megtagadta. Kivégzése után gyűrűjéhez és palástjához számos beteg csodás gyógyulása kapcsolódott, és sírjánál gyógyult meg egy magas rangú tisztviselő is, aki a vértanú tiszteletére bazilikát építtetett a mai Szalonikiben és az ókori Sirmiumban (ma: Szávaszentdemeter). Az érsek atya arról is beszélt, hogy a szent korona bizánci részének egyik zománcképén Dömötör látható, a magyar néphagyományban pedig a juhászok védőszentjeként tekintettek rá. A XVIII. században épült kékkúti Szent Dömötör templom önkormányzati támogatásából külsőleg és belsőleg is megújulha-

tott, melyet az érsek megáldott az ünnepi szentmise keretében: friss meszelés és festés, új kőpadló kialakítása, továbbá különböző kisebb-nagyobb javítások teszik szebbé a templomot, mely a jelenleg még restaurálás alatt álló, Szent Dömötört ábrázoló oltárkép visszakerülésével nyeri el végleges, új, méltó formáját.

ELHUNYT SOMLAI PÉTER ÉRSEKI TANÁCSOS, TÜSKEVÁRI PLÉBÁNOS

Somlai Péter érseki tanácsos, c. esperes, túskevári plébános életének 68., áldozópapságának 41. évében 2018. november 9-én az ajkai kórházban hunyt el. Az elhunyt plébánost dobai temetőben helyezték örök nyugalomra november 15-én. Péter atya 1951. szeptember 10-én született Dobán. 1978. június 20-án szentelték pappá Pápán. Ezt követően káplánként működött Zalaapátiban (1978-79), Várpalotán (1979-82), Veszprémben, a Regina Mundi Plébánián (1982-85), Tapolcán (1985-88), adminisztrátorként (1988), majd plébánosként Noszlopon (1989-1990). 1990 óta Túskevár plébánosa volt, 1988-2007 között kerületi esperes, 1996-tól érseki tanácsos, 2008-tól címzetes esperes.

HANYATLÓ KERESZTÉNYSÉG

Európa a veszébe rohan

Sokféle válság van ma Európában, de mind az értékrendi válságra vezethető vissza – mondta el Györfi Károly az érseki palotában tartott minikonferencián november 19-én, hétfőn.

A Hódító Iszlám – Hanyatló kereszténység Európában címmel szervezett konferencián Györfi Károly, az Óbudai Evangélikus Egyházközség felügyelője úgy fogalmazott, Európa valamennyi válsága – legyen szó akár migrációs, gazdasági vagy demográfiai válságról – értékrendi válságra vezethető vissza, hiszen az európai ember a három legfontosabb értéket taszította el magától: Istent, a hazát és a családot.

– Fontos a három eltaszított alapérték sorrendisége is: először elfordult az európai ember az Istentől, így kereszténysége, hite gyenge. Ez sokmindenben megnyilvánul, a templomok látogatottságától kezdve abban, hogy mennyire teszünk tanúságot Krisztus követéséről, mennyire éljük meg a kereszténységünket magunkban, ahelyett, hogy kivinnénk a tágabb, családi, munkahelyi vagy egyéb közösségeinkbe.

Györfi Károly elmondta, az ezt követő intenzív agymosásnak köszönhetően a többség már nem hazában, nemzetben gondolkodik, és ma Európában tagadják a hagyományos, a férfi-női kapcsolaton alapuló család fontosságát is. Ezek alapján kijelenthetjük, a mai Európa a veszébe rohan, hiszen a keresztény ember helyes értékrendje: Isten, haza és a család. Györfi Károly ehhez kapcsolódva kiemelte, Magyarország XX. százada az állandó szövetségkereséssel telt el, ám valamennyi politikai útvesztő után mindig kiderült, egyedül az Istennel kötött szövetség az a kőszikla, amire egyéni boldogulást, nemzetet, családot, mindent felépíthetünk. Ezért nagyon fontos, hogyan éljük meg a hitünket, és hogy egyáltalán van-e. A hit maga hullámmó, hol erősebb, hol gyengébb, ám éppen ezért ápolni kell, ugyanakkor a tanúságtétel is nagy jelentőséggel bír. – Ezért mondják ránk, hogy csendes, lagymatag keresztények vagyunk, tudniillik tanúságtételben gyengék vagyunk. Pedig akár családban, akár nagyobb közösségekben, a tanúságtételnek rendkívüli jelentősége van, tanúságot tenni gondolatban nem lehet. Jakab apostol levelében áll,

hogy cselekvés nélkül a hit halott.

Az Óbudai Evangélikus Egyházközség felügyelője szerint a család a társadalom mikroegysége, és ha előbbi válságban van, akkor utóbbi is. – Márpedig a család válságban van, nyugaton is, Magyarországon is. Ennek főbb vetületei, hogy a családot, mint értéket nem ismerjük el, mellőzzük a házassággal járó felelősségvállalást, egyre több a házasságon kívül született gyermek, a gyerekvállalás elutasítása, mely mindkét nemre jellemző, a válások nagy száma, és sokan elfelejtik, hogy – bár gyakran a pedagógusokra mutogatunk –, a szülők feladata lenne a keresztény értékrendekre és a hazaszeretetre nevelés is.

Hangsúlyozta, az iszlám elsősorban politikai és nem vallási rendszer, egy komplex filozófia, mely okkal nyert magának szabad teret. – Azzal, hogy mi értékrendi válságban vagyunk, egy vákuumot hoztunk létre, s ebbe a vákuumba nyomul be óriási sebességgel az iszlám. Ne kárhoztassuk őket, mert mi magunk tehetünk arról, hogy itt tartunk – fogalmazott Györfi Károly, aki úgy véli, csak a keresztény gyökerekhez való visszatérés jelenthet megoldást.

Incze Nikolettá iszlámszakértő, a Politikai Iszlám Tanulmányok Központjának képviselője rámutatott, el kell gondolkodnunk azon, hogy ha Európa értékrendi válságban van, akkor mi fog a helyére érkezni. – Számunkra az iszlám az, ami az alapműveinkben van, nem az, ami a muszlimok fejében van, vagy amit ők mondanak róla. Az iszlámok alapműveinek több mint fele azzal foglalkozik, hogy nem muszlimokat, a káfirokat megkülönböztetik, alacsonyabb státuszba helyezik – hívta fel a figyelmet a szakértő, aki a történelmi áttekintés során elmondta, bárhová tette is be az iszlám a lábát, nem tűrt meg semmit, ami nem az iszlám vallást szolgálta. – Mi, a Politikai Iszlám Tanulmányok Központjában politikától és vallástól semleges módon működünk, azonban mi is azokat a keresztény kulturális értékeket képviseljük, melyeket a XXI. században az alkotmányaink, emberjogi egyezményeink megőriztek, mert a kereszténység hagyatéka egy olyan fantasztikus dolog, ami miatt ma az aranysza-

bály érvényesül, ami miatt ember-ember egyenlő lehet, s ami miatt az alkotmányos értékek, emberi jogok virágoznak. Ma Európában 10 százalék alatti a muszlimok aránya. Az a pont, amikor egy társadalom telítődik és a folyamatok visszafordíthatatlanná válnak, általában akkor jön el, ha a társadalmon belül az azonosan gondolkodók száma eléri a tíz százalékot. Ez igaz politikára, médiára, mindenre. Ha az a tíz százalék hangos, és eléri a célját, akkor a többség életére is kihat. Ha Európában a muszlimok aránya eléri a tíz százalékot, komoly probléma lesz, amennyiben ők úgy gondolkodnak, hogy Allah törvénye az ember alkotta törvények felett áll.

Incze Nikoletta úgy véli, ennek a folyamatnak kizárólag az ideológiai hadviselés lehet az ellenszere. – Ezt az ideológiai háborút nem mi indítottuk, ez az iszlám alapműveiben szerepel. Soha nem ismerték az iszlámot azok a népek, akiket leigáztott. De ha mi megismerjük, és tudjuk, mivel állunk szemben, akkor fel fogunk tudni lépni ellene a politika, a jog és a társadalom eszközeivel.

– A muszlimok hisznek Istenben, a halál utáni életben, miszerint az igaz hitűek a paradicsomba jutnak mindenféle érzéki gyönyörűségek közé, a hitetlen káfirok pedig a pokol tüzére jutnak, ahol mindörökké égni fognak. Megtartják a vallásuk előírásait, még a kemény ramadán böjtöt is, és mint tudjuk, nem fogyasztanak alkoholt – mondta el Márfi Gyula érsek, aki arra hívta fel a figyelmet, hogy az iszlám pozitívumokkal is rendelkezik, ám számos feloldhatatlan ellentét húzódik az iszlám és a kereszténység között. – Ők minket politeistáknak, több istenhitűnek gondolnak a Szentháromság miatt, ami számukra három isten. A muszlim magát felsőbbrendű embernek gondolja, és kimondva vagy ki

nem mondvá minket, káfirokat megvet. Az iszlám elsősorban egy totalitárius politikai rendszer, a dzsiháid pedig azt jelenti, hogy terjeszteni kell az iszlámot minden úton-módon, akár fegyverrel is. Jelenleg, én úgy gondolom, migráció útján igyekeznek terjeszteni. Nagyon hasonlít a náciizmusra, melynek alapja a fajelmélet, és a kommunizmusra is, melynek alapja az osztályelmélet. Az iszlám alapja a valláselmélet: aki nem igazítható, az alacsonyabb rendű. Ugyanakkor én azt mondom, szeresd a muszlimot, mert te keresztény vagy, és ő is a felebarátod, de légy óvatos vele szemben, mert ő nem keresztény, és nem biztos, hogy te neki a felebarátja vagy. Sőt, épp az ellenkezője a valószínűbb.

A konferencia zárásaként kérdezni lehetett az előadóktól, több hozzászólás is elhangzott.

50 ÉVES A TEMPLOM KÓRUSA

Krisztus Király ünnepén különleges ünnepi szentmisére gyűlt össze délelőtt a várpalotai római katolikus közösség. A templom kórusának 50 éves fennállását ünnepelte a közösség apraja és nagyja. A szentmisét dr Márfi Gyula érsek atya celebrálta. Érsek atya és Campanari-Talabér Márta polgármester asszony a mise végén köszöntötte a kórus karnagyát, Bátor Ferencné Terikét, valamint a kórus két legidősebb, ma is aktív tagját. Isten áldása kísérfje a kórus további munkáját!

TANÚSÁGTÉTEL EGY GYÓGYÍTÓTÓL

Dr. Csókay András magyar idegsebész, agykutató volt a balatonkenesei Kultúra Házának vendége. Egy nagyon színvonalas és tanúságtevő előadás részesei lehettünk. Kiemelte a személyes és elmélyült ima fontosságát, személyes élményeket osztott meg a bűnbánat és a szenvedés embert formáló erejéről. Természetesen betekintést kaptunk az missziós idegsebészlet minden napjaiba is. Igazi lelki felkészítés adventre, köszönet érte. M. Teréz nővér

SZENT ERZSÉBET KENYERE

Hagyományosan Szent Erzsébet kenyereit áldják meg november 19-én számos helyen a főegyházmegye területén is. A Veszprém-Főegyházmegyei Karitás idén november 19-én a veszprémi Magyarok Nagyasszonya plébániatemplom hívő közösségével ünnepelt, ahol Szijártó László egyházmegyei karitászigazgató

mutatott be szentmisét és áldotta meg majd munkatársaival osztotta szét a kenyereket. Szijártó László esperes atya plébániáján, a pápai Tókerti templomban pedig 200 db kenyeret áldott meg a Keszői Pékség felajánlásából. (2fotó)

ANGYAL

A Katolikus Karitás idén „ANGYALBATYU” elnevezéssel indította útjára a szokásos cipősdoboz akcióját. A Veszprémi Főegyházmegye területén is számos iskola, közösség kezdte el gyűjteni az ajándékokat, melyeket a karitás munkatársai továbbítanak a rászorulóknak. Pápáról, Sümegről és máshonnan is érkeztek a batyuk. A Tapolcai Nagyboldogasszony Általános Iskola di-

ákjai nehéz sorsú társaikra is gondoltak az ünnep előtti hetekben, a Nagyboldogasszony Általános Iskola diákjai 52 csomagot állítottak össze. A cipősdoboznyi ajándékokba például saját játékaikat, édességeket, színezőket, írószereket csomagoltak. A dobozokat Rohály János igazgató és Földi István lelki igazgató adta át a karitás igazgatójának. Az ajkai Szent István Király Római Kato-

Pápa

Sümege

JÓTÉKONYSÁGI EST PÁPÁN

Tizedik alkalommal szervezte meg hagyományos Szent Erzsébet-napi jótékonyági estjét a Szent Anna-plébánia a Jókai Mór Művelődési és Szabadidő Központ színháztermében.

Salgó Ferenc kanonok-plébános köszöntőjében elmondta, az előző kilenc rendezvényt a plébánia karitázmunkáját, szeretetszolgálatát, a szegények iránti segítőkészségét támogatták. Ezúttal azonban a Szent József-kápolna tavaly viharban megsérült, s azóta a földön fekvő keresztje helyreállításának felgyorsítása volt az adakozás célja.

Az est fővédnöke Márfi Gyula veszprémi érsek volt, aki beszédében Árpád-házi Szent Erzsébet-ről emlékezett meg.

JÓSZOLGÁLAT DÍJ

Jószolgálat díjat elnyert szociális munkások tevékenységéről szóló kiállítás nyílt Veszprémben az Óváros téren, a Városháza előtt. A Jószolgálat díjat két évvel ezelőtt alapította a Twickel-Zichy Mária Terézia Alapítvány hét meghatározó magyar segélyszervezet közreműködésével, hogy szélesebb körben megismertessék a különböző területeken szociális munkát végző személyek történetét, gyakran nem kevés áldozatot jelentő, ám annál példásabb tevékenységét. Az elismerés nem titkolt célja az is, hogy növelje az egyelőre kevésbé megbecsült szakma presztízsét és egyre többeket tereljen a segítségnyújtás irányába. Veszprémben Kisné Lovasi Mária kapta a díjat, aki negyven évig dolgozott szociális munkásként a városban. A semmiből megszervezte Veszprém város szociális ellátórendszerét, alapított két idősek otthonát, közben tíz évig hajléktalanokkal és felnőttkorú értelmi fogyatékosokkal élőkkel is foglalkozott. Nyugdíjas korában Kislődön lett a helyi karitászcsoporthoz vezetője, és ezzel számos jótékonyági akció szervezője, amelyek célja a rászoruló családok és idősek támogatása.

BATYU

likus Általános Iskola az előző évekhez hasonlóan az idei évben is csatlakozott a jótékonyági akcióhoz. Az összegyűlt ajándécsomagokat, mintegy 250 apró angyalbatyut december 6-án, Szent Miklós püspök ünnepén vette át Szijártó László atya a Veszprém-Főegyházmegyei Karitászigazgatója Rieder Andrásztól iskolánk igazgatójától az intézmény aulájában. László atya köszö-

netet mondott a gyermekeknek, szüleiknek, az iskola tanárainak, hogy a fontos ügy mellé álltak. Elmondta, hogy az ajándékokat szegény sorsú gyermekeknek, nagycsaládosoknak, árvaházban élőknek osztják szét még karácsony előtt, hogy az ünnepen ők is együtt örülhessenek társaikkal. Ha marad az összegyűlt ajándécsomagokból, akkor azokat Kárpátaljára juttatják majd el.

Ajka

Tapolca

A LÉLEK UTÁN A TEST IS RENDBEN LESZ AJKÁN

Átadták az ajkai Szent István Király Római Katolikus Általános Iskola új tornacsarnokát.

Az ajkai iskola új büszkeségének számító tornacsarnokban Márfi Gyula érsek mutatott be hálaadó szentmisét, Mail József apáttal, a Veszprémi Főegyházmegye gazdasági helynökével, Takáts István érseki kancellárral, Bakos Frigyes ajkai plébánossal, az iskola lelki igazgatójával, valamint Szijártó László esperes, plébánossal, a Veszprém-Főegyházmegyei Karitászigazgatójával november 7-én délelőtt. A főpásztor szentbeszédében, majd a szentmise utáni ünnepségen is azt hangsúlyozta, hogy mennyire fontos a rendszeres testmozgás, a testépítés normális keretek közötti végzése, mert egészséges testben a lelkünk is egészséges lesz.

A szentmise után Mail József apát, gazdasági helynök beszédében elmondta: a közel négyszáz millió forintból megvalósult projektet a magyar állam 250 millió forinttal, a Veszprémi Főegyházmegye

pedig több mint 130 millió forinttal támogatta. Hátravan még a tornaterem belső berendezése is. A helynök hangsúlyozta: nagyon fontos, hogy a Főegyházmegye fenntartásában működő intézményekben az erkölcsös, katolikus oktatás mellett a test is magas szintű nevelésben részesüljön. Mail József gazdasági helynök Avilai Nagy Szent Teréz mondatát idézte: ”tegyél valami jót a testeddel, hogy a lelked jól érezze magát benne”

Soltész Miklós a Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára az ünnepségen azt hangsúlyozta: egyáltalán nem magától értetődő, hogy egyházi iskolák szabadon működhetnek Magyarországon, és akár szimbolikusnak is mondható, hogy egy egyházi iskola bővítését, új tornacsarnokának avatását éppen november 7-én ünnepelhetik. Egy olyan napon, amelyen sokáig a “nagy októberi szocialista forradalmat” ünnepelték, egy olyan letűnt rendszer jeles napjaként, amelyben a vallást és az egyházakat üldözték és a több évtized alatt több mint 100 millió ember esett áldozatul. Az államtitkár kijelentette: támogatják, hogy a katolikus egyház is elindítsa óvodaépítési programját, ennek részeként pedig pár éven belül Ajkán is, az iskola szomszédságában megépülhet az új óvoda.

Az államtitkár beszéde után Márfi Gyula érsek megáldotta az elkészült létesítményt, majd az egyházmegye, a kormány és a beruházók képviselői jelképesen átvágták a nemzeti színű szalagot, ezzel felavatva a tornacsarnokot.

Az ünnepségen közreműködött az iskola gyermek kórusa és pedagógusok. Befejezésként a diákok máris birtokba vették a létesítményt és a megjelenteket látványos bemutatóval örvendeztette meg a SUN-DOME karate sportegyesület és Szánóczi Szilvia testnevelő tanár növendékei.

MÁRFI GYULA ÉRSEK MEGÁLDOTTA A FELÚJÍTOTT PADÁNYIT

A veszprémi Padányi Biró Márton Római Katolikus Gimnázium, Szakgimnázium és Általános Iskolában november 19-én, Árpád-házi Szent Erzsébet ünnepén a fenntartó Veszprémi Főegyházmegye vezetőjével, Márfi Gyula érsekkel és Mail József gazdasági helynökkel ünnepelték meg az iskola nevelői és diákjai az iskolaépület megújulását. Az ünnepségen jelen volt az iskola korábbi lelki igazgatója, Takáts István érseki kancellár, aki az Érsekség részéről felügyelte az építkezés folyamatát, valamint szintén a közösséggel ünnepelt Porga Gyula, Veszprém város polgármestere, Némedi Lajos alpolgármester, a tervezők, a kivitelezők képviselői, valamint a testvérintézmények vezetői.

A több mint egy évig tartó és mintegy félmilliárd forintos állami támogatással megvalósult felújítást követő ünnepségen Szabó László Miklós igazgató köszöntőjében elmondta, hogy ekkora mértékű fejlesztés évtizedek óta nem történt az intézményben. A beruházás során tizenkét tanterem újult meg. Teljesen felújították az iskola homlokzatát, kicserélték a nyílászárókat, valamint új vizesblokkokat is kialakítottak. A több épületrészből álló intézményben több helyen bővítették a folyosókat, valamint új összekötőfolyosók készültek, új liftet szereltek be, amelynek révén szinte teljesen akadálymentesen bejárható az intézmény. A felújítás befejezése után egy európai uniós pályázat keretében egy új előadótermet is kialakítottak. Az igazgató hozzátette, hogy az átalakulás még nem teljes. Elkészültek az iskolaudvar rendezésének és a tetőtér beépítésének tervei is.

Az iskola vezetője megköszönte a tanárok és diákok türelmét, akik porban és zajban teljesítették az előző tanévet. Büszkén mondta el, hogy a megterhelő körülmények az eredményeken nem látszóttak, hiszen az iskola történetének legjobb tanulmányi átlagát (4,16) érték el.

Az igazgató beszéde után Márfi Gyula érsektől és Mail József

gazdasági helynökötől rendhagyó módon a Szent Gellért-díj ezüst fokozatát vehette át Kálmán Róbert műszaki vezető, aki 11 éve dolgozik karbantartóként az iskolában, és a felújítás ideje alatt önkéntes munkájával is sokat tett az intézményért.

Márfi Gyula érsek az épület megáldása előtt köszöntőjében örömet fejezte ki, hogy elérkezett ez a nap. Különösen kedves és fontos számára a Főegyházmegye legnagyobb iskolája, tanítási időben hetente többször is az iskola kápolnájában mutat be hétköznapi reggel szentmisét a diákoknak.

A főpásztor elmondta, hogy személyesen a miniszterelnöknek írt levélben kért segítséget az egyházi épületek – különösen az iskolák – rendbetételére, azért is, mert közelgő nyugalomba vonulása kapcsán is fontosnak tartja, hogy utódja egy infrastrukturálisan és szellemileg is jó állapotban lévő egyházmegyét vehessen át.

Az ünnepségen közreműködött az iskola énekkara, valamint néptáncosainak műsora is emelte az ünnepség fényét.

ADHAT-E AZ EUCHARISZTIA ÉLETET?

XII.Nemzeti Kateketikai Kongresszuson jártunk novemberben Budapesten.

Két évente rendezik meg a kongresszust, az idei évben Budapestre esett a választás. A Veszprémi egyházmegyéből Felker Zsolt Hitoktatási referens, Prímás Gábor Róbert atya, Nagy Nándor atya és a kerületi koordinátorok vettek részt. A három nap folyamán nagyon jó előadásokat hallhattunk. Első nap Dr. Martos Levente Balázs beszélt az Eucharisziáról mint Jézus ajándéka az újszövetségi iratokban.

Ezt követően Dr. Versegi Beáta Mária CB beszélt az emberi attitűdök és az Eucharisztia természetének párhuzamairól. A nap végén pedig megmutatták az ostyasütés rejtjelmeit. A következő nap Pál Ferenc atya előadásával indult a nap. Beszélt az emlékezésről a vágyakozásról, a célkitűzésekről, a tapasztalásról és az elégedettségről.

Buzdított bennünket a szentségimádásra befejező mondata volt: „Akármikor jössz be a templomba az Isten mindig otthon van!” Majd délelőtt és délután műhelymunkákon vehettünk részt. Szó volt az ünneplés művészetéről Dr. Káposztássy Béla atya vezetésével.

Dr. Balázs Tamástól hallhattunk az elsőáldozás katekumenális jellegű felkészítéséről. Dr. Versegi Beáta Mária CB és Rochlitzné Homor Ottilia a nyolc boldogság közösség tagjai a gyermek szentségimádás módszertanát mutatták be. Végezetül Láng Mónika vezette az utolsó műhelyt az Eucharisztikus nevelés a katekézisben címmel. Este biborosi szentmisén vettünk részt mind a kétszázán, valamint résztvevő negyven atya a budai Szent Imre templomban. Este Kató Csaba diakónus mutatta be az eucharisztia borát a misebort egy borkóstoló keretében. A kongresszus végén Molnár Ferenc diakónus tartott befejező előadást „Az Egyház ugyanúgy nem hanyagolhatja el a szeretet szolgálatát, mint ahogy az Eucharisziát és az Ige szolgálatát sem” /XVI. Benedek DCE/ A kongresszus kommentált szentmisével zárult! Öröm volt együtt lenni, együtt zsolozmázni, imádkozni! Tartalmas szép napok voltak, hogy minél hatékonyabban fel tudjuk készíteni mind a hitoktatókat, mind a hitanosainkat az Eucharisztikus kongresszus közös ünnepére!

Csomay Tünde főkoordinátor

HITOKTATÓK KERÜLETI REKOLLEKCIÓJA

Október közepén tartottuk az egyházmegyei kerületi hitoktatói rekollekciókat. Minden kerületben ráhangolódtunk egy atya előadása által az Adventre. Keszthelyen, Táll Zoltán atya, Sümegen Nagy Nándor atya, Veszprémben Nagy Károly atya, Pápán Dióssi Iván atya, Zalaszentgróton Bizderi János atya, Zircen Prímás Gábor Róbert atya, Tapolcán Földi István atya és végezetül Várpalotán Halmágyi Zoltán atya volt az előadónk.

A nap második felében Ácsné Dóczi Éva origami művész mutatta be kiállítását ezt követően adventi, karácsonyi elemek készítésével hangolta rá a hitoktatókat a közelgő ünnepekre.

„TÉRJETEK MEG, MERT KÖZEL VAN A MENNYEK ORSZÁGA. SZÍV-VEL AKARSZ ÉLNI, VAGY SZÍV-TELENÜL?”

A Messiás alakja a jövendölések során egyre világosabban élénk rajzolódik. A próféta a Messiás által hozott békéről allegóriában beszél: az ösztönükre nézve ellenséges állatok békésen élnek egymás mellett, mintegy azt tanítva, hogy az embereknek le kell küzdeniük vad szenvedélyeiket és testvérként kell szeretniük egymást.

És mégis kétezer évvel Jézus születése után az emberiség életét még mindig a gyűlölet a széthúzás jellemzi! Tágabb és szűkebb értelemben is. A Keresztelő szava tehát ma is nagyon időszerű: „Térjete meg, mert közel van a mennyek országa.” A megtérést hirdette minden próféta, azonban annak sürgősségét egyedül Keresztelő Szent János hangsúlyozta. A hozzá seregülő népnek így mutatja be: „Én csak vízzel kerestelek..., de aki nyomomba lép az hatalmasabb nálam. Ő Szentlélekkel és tűzzel fog benneteket megkeresztelni.” Jézus valóban eljött, kinszenvedése, halála és feltámadása gyümölcsként megalapította a „Szentlélekkel és tűzzel” történő kereszttség szentségét, de hány megkeresztelt tért teljesen hozzá, evangéliumához és szeretetparancsához?

Az elembertelenedés és elidegenedés korában élünk, amikor az emberek szíve megkeményedik. Kőszívűvé váltunk! A pénzhajhászás, karrier építés beteggé teszi a testet és lelket is! Önös érdekeinket előbbre helyezve közömbössé, hideggé válunk mások felé. Vagy a tolerancia köpenyébe bújva deszakralizáljuk az életünket adventi készülődésből téli vásárt csinálva kordonokkal körülvéve, a „zavaró” keresztet eltávolítva iskolákból, templomok tornyaitól, csak nehogy zavarjuk a „másképp gondolkodókat”. Vagy az ellenkező oldalra állunk és a nemtörődomség, az inaktív depresszió tüneteit produkáljuk nap-mint nap. De még a szokásokhoz és szabályokhoz való merev ragaszkodásaink is a sziklák szilárdságát és hűvösségét mutatják. A kőtáblákra írt Törvény nemcsak a parancsok feltétlen érvényét jelentették egy idő után, hanem a kövek hidegségét és ridegségét is!

De van egy kövesedési kísértés a lélek és a szellem világában! Ez még veszélyesebb, mert a fentebb említett dolgok, a jónak lát-szata alatt jelentkeznek! Arra kell törekednünk, hogy keresztény-ségünket még jobban átéljük és megéljük. Ám ha ez arra vezet, hogy elidegenedés indul el keresztény és keresztény között, akkor könnyen a közösségeink széthullásához, a szívek megkövesedéséhez vezethet. Ahogy Pál mondja: „Legyen bár prófétáló tehetségem, ismerjem bár az összes titkokat és minden tudományt, legyen akkora hitem, hogy hegyeket mozgassak, ha szeretet nincs bennem, mit sem érek.” Az élet minden területén ott a kísértés a megkövesedésre! Kísértéseink között azonban jó tudni és hinni, hogy Isten „a bennünk működő erővel mindent megtehet azon fölül is, amit kérünk vagy megértünk.”

A minket körülvevő világ jelei a megtérést sürgetik hiszen „közel van a mennyek országa”! Krisztus már hosszú századok óta jelen van a világban, működik kegyelmeivel, az Eucharishtiában, szentségekben. Folyamatosan, időtlenül közeledik feléd! Ebben a pillanatban is! Észreveszed őt? Ő ma sem hatalommal és rendkívüliségek közepette érkezik, hanem a szeretet zajtalanságában! Ezért ne a hamis csillogás, a rivaldafény vakító von-

zásában keresd, mert úgy jársz, mint a lepke a lámpával, amikor közelrepült hozzá. Kiegészve hullsz alá a sötétségbe!

Jézus most egy dolgot kér tőled, hogy fogadd be őt az életedbe! Adj helyet neki a szíved barlang-istállójában! Akkor essünk neki, és takarítsunk ki onnan minden olyan dolgot, ami nem méltó hozzá! Mindent, ami nem szeretet! Az önszeretet hamis kacatjait, a ragaszkodásainkat pénzhez, pozíciókhoz, a fásultságainkat, a „nekem mindegy” bedohosodott tervrajzait! Mindent!!!

Ha megteszed, ő kitépi testedből a kőszívet és érző, élő hússzívet ad neked!

Földi István atya

Seres Júlia alkotása

A VESZPRÉMI ÉRSEKI PALOTA KITÁRJA KAPUIT A VILÁG FELÉ Restaurált műtárgyak az érseki palota megújított enteriőrkiállításán

A veszprémi érseki palota 2017 augusztusában kezdődött és idén októberben befejeződött, kiemelt, több mint egymilliárd forint értékű kormányzati támogatással megvalósult teljes külső felújításával párhuzamosan az egyházmegye közgyűjteménye, a Boldog Gizella Főegyházmegyei Gyűjtemény átfogó restaurálási programja keretében a palota emeleti termeinek és a kiállításban szereplő műtárgyaknak a felújítására, restaurálására is sor került.

A déli oldalon lévő emeleti termek oldalfalai mellett megújulhatott a palota 18. századi parkettája, az egyedülálló püspöki arcképcsarnok, Giuseppe Orsatti gipszstukkóinak egy része, az építető, Koller Ignác püspök metszetgyűjteménye, a barokk faszobrok, az olajfestmények, az I. Ferenc József fogadására készült, bécsi empire stílusú, eredetileg szarvasbőrrel borított ülögarnitúra mellett több empire tusfestéses, aranyozott, faragott ülögarnitúra, az Erzsébet királyné fogadására készített gyöngyházberakásos szalongoarnitúra toalettsztala, több liturgikus textil, közöttük az Erzsébet királyné koronázási díszruhájából készített püspöki ornátus dalmatikája. A kiállítást a 19. század második felének legnagyobb könyvkiadói vállalkozásaiból származó könyvészeti ritkaságok, történeti tárgyú albumok is gazdagítják.

2018. október 25-én nyílt meg hivatalosan az érseki palota megújított enteriőrkiállítása, melynek ünnepélyes megnyitójára egybegyűltek az érseki székhely művészetkedvelő, történelmi értékeket tisztelő polgárai, egyházi és közéleti személyiségei.

A jeles esemény hangulati bevezetőjeként a Mendelssohn Kamarazenekar vonósötöse idézte meg a Monarchia „boldog békeidők”-hangulatát. Udvarhelyi Erzsébet, a Boldog Gizella Főegyházmegyei Gyűjtemény igazgatója, a restaurálási munkák irányítója bevezető gondolataiban, a palota díszbédélőjében Szent II. János Pál pápát idézte, aki az egyházi múzeumok pasztorális szerepéről szóló 2001-ben írt körlevelében ezen intézmények legfontosabb feladataként jelölte meg a történeti-művészeti örökség megőrzését, a műtárgyvédelmet, a műtárgyak restaurálását, azok gyűjtését, gyarapítását, kiállítását, közönségnek való bemutatását. Az Egyház a történelem során elkötelezett módon gondoskodott történeti és művészeti örökségéről. II. János Pál pápa körlevelét az egyházi múzeumok pasztorális szerepéről 2001-ben írta. Márfi Gyula veszprémi érsek a 2000-es évek elején nyitotta meg a veszprémi érseki palotát a látogatók előtt.

Az itt több teremben kialakított enteriőrkiállítás több éve a Magyar királyné és koronázó püspökök című kiállításorozat tematikájához kapcsolódik. Az enteriőrkiállítás az utóbbi 150 év magyar történelmét, a veszprémi egyházmegye történetét, a dualizmus, az Osztrák–Magyar Monarchia, a „boldog békeidők” időszakát idézi, püspöki hagyatékok, műgyűjtemények, templomok liturgikus tár-

gyainak bemutatásával. Kiemelten foglalkozik az utolsó két király-nékoronázás, Erzsébet és Zita királyné koronázásának történetével. A liturgikus, képző- és iparművészeti tárgyak, könyvek és levéltári dokumentumok, az enteriőrök mellett kuriózumnak számít a palotában a közel-keleti és a kelet-ázsiai gyűjtemény.

Az enteriőrkiállítás megújítása három évvel ezelőtt kezdődött, és az utóbbi egy évben, a palota külső felújításának ideje alatt lehetőség nyílt arra, hogy a Gyűjtemény ezt a munkát intenzívebben végezze. A Magyar Nemzeti Múzeummal több éve szoros a Gyűjtemény szak-

mai együttműködése. Ennek köszönhetően az érseki palota állandó kiállításán a Történelmi Képcsarnok olajfestményei is szerepelnek.

Köszöntőbeszédében Márfi Gyula veszprémi érsek kiemelte a palotabelső megújítását, a megszépült külsőhöz méltó igényes, reprezentatív belső térben és az értékes kiállítási tárgyakon végzett restaurálási munkákat rendező Gyűjtemény szervező, irányító munkáját. Köszönetét fejezte ki a restaurátoroknak s a restaurátorokon keresztül a munkálatokban részt vevő Iparművészeti Múzeum, a Magyar Nemzeti Múzeum, a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára, a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum, a Laczkó Dezső Múzeum és a Novastore Kft. (Budapest) támogató közreműködését.

A kiállítást Varga Benedek, a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója, történész, a múzeumi világszervezet, az

ICOM magyarországi szervezetének elnöke nyitotta meg. Azt gondolhatná a látogató, hogy egy egyházi épületben liturgikus tárgyak kiállítását látja majd, s bár itt is jelen vannak ezen műtárgyak, ám ez a kiállítás mégis elmozdul a profanitás felé, mutatott rá. Mintegy 100–150 éves történeti periódus enteriőrjeit látjuk a palota termeiben, amelyek máig élő helyi és nemzeti hagyományokba engednek bepillantást. Veszprémben a hagyományörzés különösen hangsúlyos, mutatott rá, hiszen a történelem része, hogy a veszprémi püspökök koronázták a magyar királynékat évszázadokon át. III. Béla amikor fölállította az első kancelláriát Magyarországon, kijelölte a királynéi kancellária vezetőjének a mindenkori veszprémi püspököt. Ettől kezdve a főpásztorok királynéi udvarhoz fűződő kapcsolata igen szoros, igen mély volt évszázadokon keresztül, s ez egészen Mohácsig tartott, majd a török kori fölszabadulás után újraéledt. Mindez ebben a nemesen, választékosan, kifinomultan berendezett és felújított, restaurált érseki palotában jelen van, erősen érződik a hely egyházi és hitbéli miliójében, bizonyítva: keresztény értékeink egyben tartanak bennünket. Sőt e keresztény értékek annyira jelentősek, hogy elérnek egészen Kínáig, elnyúlnak az arab világig, amint a palota kiállításán ez látható. Olyan hajszálgyökök ezek, amelyek az egész kontinens egyben tartják, és amelyek megalapozzák a mindennapi gondolkodásunkat – mutatott rá a Magyar Nemzeti Múzeum főigazgatója. De

*Az érseki palota megújított enteriőrkiállítása.
Az I. Ferenc József fogadására készült felújított
empire ülögarnitúra.*

Fotó: Kövesdi Róka Lajos

természetesen van egy nemzeti színtere ennek az emlékezetnek. Ennek kapcsán számtalan dolgot lehet megemlíteni, például az itt látható empire bútorokat. Ezeknek egy része Bécsben készült, más része magyar mesterek által Magyarországon. Ez a hagyományoknak valami nagyon furcsa összjátéka – hangzott el. Nem hiszek abban, összegezte végül, hogy minden tárgyat (kivételek nélkül) „muzealizálni” kell, hogy az az egyetlen jó megoldás, ha különböző értékeinket kizárólag múzeumokban, üvegek mögött mutatjuk be. Minden műtárgyat természetesen meg kell őriznünk, de igazán szervesen akkor tesszük ezt, ha „velük élünk”. A veszprémi érseki palota a szerves megőrzést választotta, hogy része legyen e tér az érseki palota mindennapjainak, s hogy a közönség is látogatni tudja, s megismerje a történelmi emlékezetnek ezt a regionális színterét. Végezetül gratulált Márfi Gyula érsek úrnak és Udvarhelyi Erzsébetnek is e szisztematikus értékőrző tevékenységéhez. A megnyitónapség a Mendelssohn Kamarazenekar (művészeti vezető: Kováts Péter hegedűművész) vonósötösének kiemelkedően élménygazdag koncertjével zárult.

Az empire ülögarnitúrák farészeinek restaurálását Kovács András, az Iparművészeti Múzeum bútorrestaurátor-művésze, az ülögarnitúra aranyozott, faragott díszek restaurálását, a fadíszek aranyozását és a hiányzó részek hársfából történő pótlását Szilágyi Mária, az Iparművészeti Múzeum szobrászrestaurátor-művésze végezte. A bútorokat Galambos István kárpitosmester kárpitozta újra. A püspöki arcképcsarnok olajfestményeit és aranyozott képkereteit, a palota lépcsőházában található barokk faszobrokat, a biedermeier órákat, az ezüst ötvöstárgyakat Jeney Zoltán faszobrász-restaurátorművész újította fel.

Fekete Attila kőszobrász-restaurátorművész az elmúlt évek során a palota mennyezetén lévő gipszstukkók restaurálási munkáit kezdte el, valamint felújította I. Ferenc József kerámia mellszobrát. Ludvai Zsuzsanna és Kovács Ilona papír- és bőrrestaurátor-művészek 2015-ben és 2016-ban restaurálták a palota metszetgyűjteményét, összesen 120 darab metszetet. A munkában az azóta elhunyt Koncz Pál papírrestaurátor-művész is részt vett.

Erzsébet királyné az 1867. évi koronázás után koronázási díszruháját a veszprémi püspöknek ajándékozta, hogy abból a veszprémi püspök püspöki ornátust készíttessen. Ennek egyik darabját, egy dalmatikát láthatunk restaurálva a kiállításon. A liturgikus textil felújítását Kralovánszky Mária textilrestaurátor-művész végezte. Ugyancsak az ő munkája a palota gyöngyökkel, arany-, valamint ezüstszállal hímzett díszpárnáinak restaurálása.

Az érseki palota kiállításának képeit a 2018 júniusában elhunyt Král Éva festőrestaurátor-művész restaurálta. Král Éva utolsó munkája a Franz Russ és Innocent Ferenc által készített, Ferenc Józsefet és Erzsébet királynét ábrázoló olajfestmények restaurálása volt. 2018-ban, a kiállítás visszaköltöztetése előtt a festőrestaurátorki munkákat, a festmények tisztítását, restaurálását Springer Ferenc festőrestaurátor-művész végezte. A Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára Állományvédelmi és Reprógráfiai Osztálya az érseki palota állandó kiállítására két 17. századi német reneszánsz kötésű Bibliát újított fel, valamint az 1899-ben Herzig Miksa kiadásában megjelent, fényképekkel illusztrált, szecessziós díszítésű díszalbumot, a Királyi könyvét és a Szilágyi Sándor történetész szerkesztésében megjelent A magyar nemzet története című 10 kötetes történeti művet restaurálta. A millenniumra megjelentetett Ezeréves Magyarország, Arany János Balladáinak díszalbuma Zichy Mihály rajzaival, az 1867. és az 1916. évi koronázási album, több, az Osztrák–Magyar Monarchia idején megjelent történeti mű felújítására is sor került, Szlabey Dorottya osztályvezető, főrestaurátor és Nemes L. Ágnes főrestaurátor szakmai irányításával. Schramkó Péter papírrestaurátor-művész több nemesmátsolatot készített a kiállításra.

A következő években folytatódik a restaurálási program, melynek keretében iparművészeti műtárgyak felújítását végzi majd a Gyűjtemény.

A veszprémi érseki palota kiállítása 2018. december 1-jétől 2019. május 4-ig előzetes bejelentkezéssel látogatható: Boldog Gizella Főegyházmegyei Gyűjtemény, 8200 Veszprém, Vár u. 35., info.boldoggizella@gmail.com; +36 88/426095.

Toldi Éva

Kiállítás a Nagy Háború centenáriumán

Boldog Gizella Főegyházmegyei Gyűjtemény

Test és lélek a Nagy Háborúban

Tábori lelkeszet, katonai kórházak
és orvoslás az első világháborúban

A kiállítás 2018. december 1. – 2019. május 4-ig
előzetes bejelentkezéssel látogatható

BOLDOG GIZELLA FŐEGYHÁZMEGYEI GYŰJTEMÉNY

8200 Veszprém, Vár u. 35. | +36 88 426 095 | info.boldoggizella@gmail.com
gizellagyujtemeny.hu | facebook.com/gizellagyujtemeny

Teljesülty-ház, Vár u. 35. | Érseki palota, Vár u. 16. | Gizella-kápolna, Vár u. 18.
Szent György-kápolna, Vár u. 20. | Szent Imre piarista és helyőrségi templom, Vár u. 12-14.

A NAGY HÁBORÚRÓL – SOKFÉLEKÉPPEN

A Boldog Gizella Főegyházmegyei Gyűjtemény filmklubja a Nagy Háború centenáriuma

A Múzeumok Őszi Fesztiválja programsorozat keretében, 2018. október 17-től december 5-ig rendezte a Boldog Gizella Főegyházmegyei Gyűjtemény 2018. évi őszi filmklubját. Szerda délutánként a Veszprémi Érsekség Gizella termében első világháborús harci történetek, életképek, frontvonalak elevenedtek meg a vetítéseken. A filmklubot a Gyűjtemény az első világháború centenáriuma alkalmából és 2014-től látogatható Test és lélek a Nagy Háborúban című kiállításához kapcsolódóan rendezte.

A vetített 11 filmprodukción műfaji szempontból is sokszínűség jellemezte: a némafilmektől, a háborús témájú játékfilmek, dokumentumfilmek, sőt kalandfilmek át a filmdrámákig, a filmpozsigit vallottak a háború lélekpusztító erejéről, sántái sodrásáról, a „parancsra tettem” belső drámáiról, a veszteségekről, a háborúból hasznot húzókat aljasságáról. Láthattunk példát a háború barátságát, családot, nemzeteket romboló következményeire. De lerántották a leplet e produkciók a háborús romantikával, hazafias honvéd érzelmekkel érkező, önként és lelkesen a seregbe jelentkező bakák tévedéseiről, rádöbbenéseiről, csalódásairól, reményeiről is a véráztatta harcmezőkön. A széles repertoárban a Casablanca későbbi rendezőjét, Kertész Imrét és olyan klasszikus filmrendezőket is megtaláltunk, mint Peter Weir ausztrál filmrendező, Sir David Lean Oscar-díjas brit filmrendező, a magyar dokumentumfilm-készítés legnagyobbjai és doyenjei, a Gulyás-testvérek, de bemutatkoztak elsőfilmeseik is. Kovács István első nagyjátékfilmje, a Szürke senkik forgatókönyvének elkészítésére Köbli Norbert írórt kérte fel, aki a 250 ezer Szovjetunióba deportált magyar állampolgárnak emléket állító Örök tél című magyar filmdráma forgatókönyvét is elkészítette (a film 2018-ban az év legjobb európai tévéfilmjének díját nyerte el Berlinben). A francia César-díjas Albert Dupontel és a francia Christian Carion alkotásai is szerepeltek az első világháborús filmtörténeti válogatásban.

Meghatározónak érzem, hogy már az első vetítésen, mintegy felkiáltójelként sorra került az Őfelsége, a király nevében című 1919-es, mindössze 9 perces magyar némafilm, propagandafilm, melynek rendezője ismeretlen. A filmben egy gyári munkás (még

a neve is jelzi társadalmi státuszát: Alattvaló János) és családja civil életébe tekinthetett be a néző, s élhette át azt a drámát, amely akkoriban millió családot tönkretett: amikor a családfő megkapta a háborús katonai behívóparancsot. A hátrahagyottak hamarosan végzetes hírt kaptak

Jelenet a Szürke senkik című magyar háborús filmdrámából. Fotó: Mozinet, 2016

aztán arról, hogy férjük, testvérük, apjuk... a „hazafias küzdelemben elesett a harcmezőn”. „Így pusztult el az ország férfilakosságának színe-virága – közvetítették a film befejező inzertjei: „Így halt meg 1 268 000 férfi, így rokkant meg több, mint 260 000 / így vált 300 000 gyermek árvává / így mentek tönkre milliárdok öfelsége, a király nevében és a kapitalizmus érdekében.”

Bizonyára emlékezetes marad a filmklub közönsége számára a két múlt század eleji magyar játékfilm is: a Két fogoly (rendező: Székely István, forgatókönyvíró: Zilahy Lajos, főszereplő: Bajor Gizi, Jávor Pál, 63 perc, 1937) és a Toprini nász (rendező: Tóth Endre, zeneszerző: Fényes Szabolcs, főszereplő: Jávor Pál, Tolnay Klári, 81 perc, 1939). Az előbbi produkcióban megismerhette a nagyérdemű, miként szakított szét a háború házasságokat, családokat, szerelmeseket, s kötött össze az otthon, a béke utáni vágy néha egészen idegen, de az új élet, a teljesebb élet reményét ígérő férfiakat és nőket. Az utóbbiban egy klasszikus kémtörténet elevenedett meg a Nagy Háború kapujában, egy határmenti orosz településen, Topriban.

Két dokumentumfilm is vászonra került október–novemberben, a Gulyás Gyula–Gulyás János által rendezett Én is jártam Isonzónál (operatőr: Gulyás János, 91 perc, 1986) és a Linner doktor, egy nem mindennapi orvos története (rendező: Bunda Fehér Rita, operatőr: Bunda Szabolcs, 62 perc, 2017) című magyar filmalkotás. Az előző, mint azt a címe is jelzi, az olaszországi hadszíntérré vezette el a nézőt, a háború általános jellemzőiről, a tiszték és besorozottak kapcsolatáról, az „ellenséggel” való találkozásról, félelmekről, gondokról, hősi küzdelmekről adott információkat az isonzói csata egykori túlélőinek emlékképei révén. De bepillantást engedett a háborút megélt kisemberek mindennapjaiba is. A dokumentumfilm rendezői az első világháború Isonzo melletti nagy csatájának túlélőit keresték fel a nyolcvanas években és kísérték el őket egy olasz–magyar találkozóra. Bunda Fehér Rita rendező és férje, Bunda Szabolcs operatőr A Hűség ára című, 2015-ben készült dokumentumfilmjük után – mely a kárpátaljai egyházüldözésről, a Szovjetunió gulágtáboraiiba hurcolt politikai foglyokról és kényszermunkásokról emlékezett meg – a mélyen hívő kárpátaljai sebészorvos Linner doktor küzdelmes, de meghatóan szép, áldozatvállaló élettörténetét készítették el.

Az Osztrák–Magyar Monarchia katonáinak életveszélyes tevékenységéről, az olasz fronton egy üzenetközpont felderítéséről szól a Szürke senkik (rendező: Kovács István, főszereplő: Kovács József, Trill Zsolt, Leszég László, 64 perc, 2016) című magyar háborús filmdráma. A film főhőse egy tizenéves fiatalember, aki négy társával együtt igyekszik eleget tenni a parancsnak, s végül a feladat teljesítése után egyedül ő marad életben. S mikor a legfrissebb (galambpostával érkezett) híreket megszerzi, s kiderül, hogy vége a háborúnak, keserves rádöbbenéssel áll meg társai frissen megásott sírja előtt, s megfogalmazza a rettenetes igazságot: minden halál felesleges volt ebben a háborúban. A nagyhatalmak ridegen odavetették a bakákat a fegyverek elé, elhitetve velük, hogy a hazájuk védelmében szolgálnak. A Szürke senkik

című film a Médiatanács Magyar Média Mecenatúra programjának támogatásával készült.

A világhírű Golden Globe-díjra jelölt ausztrál alkotás, a klasszikus Gallipoli (írta és rendezte: Peter Weir, forgatókönyvíró: David Williamson, főszereplő: Mel Gibson, Mark Lee, operatőr: Russell Boyd, 110 perc, 1981) című ausztrál háborús filmdráma, mely a világháború nevezetes ütközetének állít emléket a fiatal Mel Gibson lehengerlő főszereplésével, a Dardanellák melletti Gallipoli-félszigetre vezet el bennünket. A gallipoli csata (1915. február 19. – 1916. január 9.), amelynek során az antant célja az Oroszország felé tengeri utat nyitó Dardanellák ellenőrzés alá vonása, valamint a török fegyverletétel kikényszerítése volt, a szövetségesek teljes kudarcával végződött. A Peter Weir rendezésében készült film a hátszágban élők és a frissen besorozott katonák naivítását, a fiatal generáció háború iránti lelkesedését ábrázolja. Miután az antanthatalmak előzetes számításai nem váltak be, és az 1915 tavaszán megindított brit–francia offenzíva Gallipolinál csúfos kudarcba fulladt, a londoni stratégák figyelme a Török Birodalom hátszágában élő arab törzsekre irányult.

A harmincas években Korda Sándornak is eszébe jutott, hogy filmet forgasson Thomas Edward Lawrence (1888–1935) régészről, a Brit Birodalom alezredeséről, Fejszál szíriai emír vezérkari főnökéről, valamint Lawrence 1916–1918-as arab nemzeti felkelésben betöltött szerepéről. Az első világháború periférikus közel-keleti hadszínterére vezet el bennünket Sir David Lean filmrendező 1962-ben készült filmalkotásával. A tíz Oscar-díjra jelölt, hét Oscar-díjat elnyert (legjobb film, rendező, látványtervezés, operatőr, vágás, eredeti filmzene, hang) Arábiai Lawrence (angol kalandfilm, rendező: David Lean, író: T. E. Lawrence, főszereplő: Peter O'Toole, Alec Guinness, Anthony Quinn, Jack Hawkins, Omar Sharif, operatőr: Freddie Young, 187 perc, 1962) hatalmas filmpozs az arab nacionalizmusról, a keleti és a nyugati kultúrák összeütközéséről. Az Oszmán Birodalom évszázadokon át tartó lassú hanyatlása és az első világháború eseményei a 20. század elejére reálissá tették független, arab lakosságú állam(ok) megalakulását a Közel-Keleten. Ez azonban csak fegyveres harc árán valósulhatott meg. 1916 júniusában, az antanthatalmakkal való hosszas egyeztetés után Fejszál emír vezetésével az arab törzsekből álló laza szövetség fegyveres harcot hirdetett a török uralom ellen. Lawrence az első világháborúban az oszmán uralom ellen felkelő, szervezetlen arab törzsek összefogásával meghatározó szerepet játszott az antanthatalmak közel-keleti győzelmében. Később az 1919. évi párizsi békekonferencián Fejszál emír küldöttségének tagjaként, hagyományos arab viseletben jelent meg. A békekötéskor az antanthatalmak azonban „megfeledeztek” korábban tett ígéreteikről, és a hatalmas közel-keleti nemzetállam helyett kisebb királyságokat, illetve brit és francia mandátumterületeket alakítottak ki a térségben. Bemutatták e filmek a háború elembertelenítő parancsuralmi jellegét, s azt is, ahogy a katonai/politikai érdekek rendre felülírják a barátságot is.

A Vízontlításra odafönt (rendező: Albert Dupontel, író: Pierre Lemaître, főszereplő: Nahuel Pérez Biscayart, Albert Dupontel, 110 perc, 2017) című különleges francia produkció Pierre Lemaître író 2013-as Goncourt-díjas azonos című regényének filmadaptációja, a realista nagyregények hagyományait idézi. A rendező, forgatókönyvíró Albert Dupontel 5 César-díjat nyert filmdráma az 1920-as évek Franciaországába kalauzol bennün-

ket. Stílusában/műfajában kilógott a többi film sorából, nemegyszer a szatíra határait súroló éllel leplezte le a háború utáni elkorcsosult világot. Bemutatta, miként húztak sokan hasznót a harc-
térén elesettek halálából, a temetések-
ből, emlékművek állításá-
ból, és ezáltal hogyan

Jelenet a Linner doktor, egy nem mindennapi orvos története című magyar dokumentumfilmből. Fotó: Buda Szabolcs–Bunda Fehér Rita, 2017

hullámozott végig a korrupció a kapitalizálódó világon, miként léptek ki önmagukból emberek a nyomortól, a lelki veszteségektől menekülve, akár másokat eltiporva is, az új élet erőszakos megszerzéséért. A film a középkori haláltánc műfaját és a karneválok világát is idézi.

Szép epilógusa volt a vetítéseknek a december 5-én bemutatott francia, német, angol, román koprodukcióban készült, Golden Globe- és Oscar-díjra jelölt Fegyverszünet karácsonyra (forgatókönyvíró, rendező: Christian Carion, főszereplő: Diane Kruger, Benno Fürmann, Daniel Brühl, Guillaume Canet, 116 perc, 2005) című drámai erejű filmalkotás, amely az emlékezetes 1914-es „háborús” karácsonyt, a karácsonyi fegyverszünetet, a frontkarácsonyt idézte meg. XV. Benedek pápa fegyverszüneti felhívását a szemben álló katonai felek egyhangúan elutasították 1914 karácsonyán, a legfelső katonai vezetők még december 24-én is ragaszkodtak a szigorú hadi fegyelem fenntartásához. 1914. december 25-én azonban váratlanul elhallgattak a fegyverek az első világháború nyugati frontján, a lövészárkok lakói pedig karácsonyi dalok éneklésébe kezdtek, és előmászta lövészárkaikból, hogy a semleges zónában ajándékokat cseréljenek ellenségeikkel. A frontkarácsony a felsőbb hadvezetés számára számos veszélyt tartogatott, ezért a december 25-e utáni napokban a vezérkar mindent megtett a további hasonló esetek megakadályozására. Az európai sajtó a The New York Times december 31-i tudósítását követően cenzúrázottan emlékezett meg a különleges eseményről. A lövészárkok árnyékában egymásra ismerő, egymásra találó, francia, német, skót katonákat az ünnep baráti lélek-közösségbe gyűjtötte néhány napra. Akik, mint az istentiszteletet végző anglikán pap emlékezett a film epilógusában: úgy jöttek az oltárhoz, mint a fagyoskodók a tűzhöz, melegedni végre. Csodálatos dolog történt az „ellenséges lövészárkok” katonái között, amely örökre megváltoztatta négy ember, az anglikán pap, egy francia hadnagy, egy különleges német énekes tenor és szerelme, egy szoprán énekes hölgy életét. Karácsony éjjelén megvalósult az elképzelhetetlen: a katonák fegyvereiket hátrahagyva kezét ráztak az „ellenséggel”, pezsgővel koccintva az egymásra találás örömeiben. A véráztatta senkiföldjét futballmeccsek sora tisztította meg akkor az összetartozás örömeivel. A lövészárkok közötti „senkiföldjén” a katonák bajtársaikat tisztességgel eltemették. A film kimondatlanul azt is sugallta a két énekes tábort koncertjén keresztül, hogy a művészet mindig felemel, megtisztít, feloldoz, a művészet révén az ember képes önmaga fölé emelkedni.

*Toldi Éva
Udvarhelyi Erzsébet*

LELKIPÁSZTOR ÉS NEMZETI HŐS VOLT *Mindszenty-kiadványokról*

A Magyarországi Mindszenty Alapítvány 2018-ban megjelent kiadványairól hallhattak december 8-án a veszprémi érseki palotában az érdeklődők. A köteteket Kovács Gergely történész, okleveles posztulátor, felelős kiadó, szakmai lektor és képszerkesztő ismertette, aki a bíboros, hercegprímás szentté avatási eljárásának viceposztulátora is. A programot szervező Boldog Gizella Főegyházmegyei Gyűjtemény igazgatója, Udvarhelyi Erzsébet vezette kérdéseivel a könyvbemutatót.

Mint azt bevezető köszöntésében Márfi Gyula érsek elmondta, mélyen tisztelt püspökelődjének a boldoggá avatási ügye jól halad, s hamarosan várható, hogy a Szentté Avatási Ügyek Kongregációja kijelenti, hogy Mindszenty bíboros valóban hősi fokban gyakorolta az erényeket.

Elsőként dr. Török Csaba Mindszenty József, a szentéletű bíboros című könyvéről beszélt Kovács Gergely. A kiadvány egy népszerű olasz könyvsorozatban jelent meg, a magyar mellett olasz és angol nyelvű fordításban is. Nagyon olvasmányos kiadvány, régóta szükség volt egy ilyen kimondottan Mindszenty bíborosról és életszentségéről szóló kötetre, mondta. Török Csaba írásában azt vizsgálta, hogyan találjuk meg az embert, a lelkipásztort Mindszenty élete vizsgálatában. „A jelen kötetben arra teszünk kísérletet, hogy Mindszenty József bíboros, hercegprímás, esztergomi érsek "másmilyen" életrajzát adjam át. Nem a történeti, politikai, főpapi, közéleti

szerepvállalás elemzéséé lesz itt a főszerep. Sokkal inkább azt az embert keresem, akinek az arca évtizedekkel ezelőtt felsejlett, de teljesen még azóta sem bontakozott ki.” Török Csaba álláspontja szerint az életszentség nem a mindennapi életben megvalósíthatatlan filozófiai tökéletességet vagy büntelenséget jelent. Az életszentségben lévő személy nagy szelídséggel szólal meg, hiszen bűnös ember szól a bűnös emberhez, a tetteivel, a szavaival, a tanításával.

Udvarhelyi Erzsébet kérdéseire válaszolva Kovács Gergely hangsúlyozta: a bíboros boldoggá avatásának kérdését tekintve fő szempont volt, hogy a főpap életszentségét és közéleti-politikai szolgálatát szétválasszák. Mindszenty ugyanis történelmi szolgálata egyértelműen nemzeti hőssé teszi. De a nemzeti hősöket nem avatják szentté. A bíboros érdemei azonban nemcsak a vonatkozásban mérhetők, hanem abban a szeretetben is, amely a gondolatait, tetteit, szavait irányította. Szenvedélyesen szerette az egyházat, a magyar népet, és mindazokat, akiknek a szenvedés jutott osztályrészül, s olyan hűség jellemezte egész életében, amely csak a szenteknek sajátja. Célul tűzte ki, hogy atyjává váljon a rábizottaknak, s nemcsak a hitéletben, hanem az oktatás, a kultúra, a gazdaság és az élet minden területén is szeretné szolgálni őket. Ez a lelkipásztori tudat, terv hatotta át egész szolgálatát Magyarországon és emigrációjában is. Valójában történelmi szerepvállalását is csak akkor értjük jól, hogyha azt a hitéből, egyház- és hazaszeretetéből és lelkipásztori szolgálatából kiindulva gondoljuk végig. Ezzel válik érthetővé minden túlzása, minden hibája (szemére vetett keménysége, merevsége, és ahogy küzdött ez ellen) is. Török Csaba kötete is ezt hangsúlyozza. Az előadó rámutatott arra, hogy sem egy politikai harcost, sem egy nemzeti hőst, de még egy kultúrnagy-ságot sem lehet szentté avatni. Szentté avatni csak egy embert lehet, aki találkozott az útján az ő Istenével, és teljes létezését annak minden bűnével és töredékességével elhelyezte ennek az Istennek a kezében, aki Megváltója és Üdvözítője lett. Így juthat el az ember az életszentségre, ez az a teljesség, ez az a tökéletesség, amiről Jézus beszél.

Hévizi Sára és Kiss Gabriella szerkesztésében készült az Egy szentéletű ember. Mindszenty-tisztelet 1975-től napjainkig című sajtótörténeti összefoglaló, amely a bíborosról szóló világi és egyházi beszámolókat gyűjti egybe.

Mészáros István professzor szakmai útmutatásai alapján az alapítvány megbízta Hévízi Sára és Kiss Gabriella kutatókat a Mindszenty-tisztelet eseményeinek, történéseinek és alkotásainak dokumentálásával. Egy kultusz nyomába ered, mégpedig a sajtótörténet felől, és miközben dokumentálja a sajtótörténet történetét is, tematikus keresztmetszetével a kultusz pontos összefoglalását nyújtja. Az amerikai sajtó sokat foglalkozott vele, nagyra értékelte őt, mint antikommunista hőst. A kötetben az esztergomi zarándokmisék szentbeszédeit 2006-tól és a római májusi Santo Stefano Rotondo-beli Mindszenty-misék beszédeit is megtaláljuk.

A harmadik bemutatott könyv egy képregény (Dávid Ádám–Németh Gyula: Mindszenty – Mire tanít a cseresznyefa). E kiadvány Habsburg–Lotharingiai Mihály, a MMA elnöke ötletéből és szorgalmazására született, hogy a fiatalokhoz is közel vigye a bíboros helytálló személyiségét. Korábban hasonló képregények már születtek IV. Károly királyról és O. Placid atyáról is, ezek adták a mintát a szerkesztőnek. E kiadványban egy kerettörténetbe ágyazva Mindszenty József elmeséli élettörténetét a köréje gyűlt fiataloknak.

A könyvbemutatón számos esemény, anekdota is meglevendengett Mindszenty bíborossal kapcsolatban. Márfi Gyula érsek úr is számos emléket, a főpásztor '56-os rádiószózatát s a róla hallott történeteket is felidézte.

Toldi Éva

Advent

Veszprém, 2018. december 2-24

A Boldog Gizella Főegyházmegyei Gyűjtemény tisztelettel meghívja Önt és belvies Családját 2018. december 17-én, hétfőn, 17 órára, a veszprémi érseki palota dísztermébe. (Veszprém, Vár u. 16.) a

Magyar Honvédség Léglő Zenekarának

A világ karácsonyi dalai című karácsonyi koncertjére

Karnagy, művészeti vezető
Katona János alezredes

Az adventi időszakban előzetes bejelentkezéssel látogatható a veszprémi érseki palota megújított enteriorkiállítás, a Szent György- és a Gizella-kápolna, valamint a Gyűjtemény Test és lélek a Nagy Háborúban című kiállítása.

Boldog Gizella Főegyházmegyei Gyűjtemény
8200 Veszprém, Vár u. 35.
88/426-095
info.boldoggizella@gmail.com
www.gizellagyujtemeny.hu
facebook.com/gizellagyujtemeny

Fejedelmasszonyok és a vallásszabadság Erdélyben

Tanulmánykötet,
kiállítási katalógus

Szerk.: Udvardyhegyi Erzsébet-Nagy Károly
Borítókészítők: Vári Ágnes
Nyomtatásért: Udvardyhegyi Erzsébet
Pálfi Zoltán, Nagy Zoltán
Cénafelelős: Pogácsáskőfőlt
Pogácsás Kft., Veszprém
288 oldal
ISBN: 9789632100657
Boldog Gizella Főegyházmegyei Gyűjtemény, 2018

SZÉP MAGYAR KÖNYV 2018
Tudományos művek, szakkönyvek,
felhívókatérel kiadványok
Áder János Könyvtársasági díjjal
különdi

Kovács Gergely: Zita és Károly Aki egymást segítették az égbe

Borítókészítők:
Bors Katalin-Lapos László
Tördelés és nyomdai előkészítés:
Bors Katalin
Gráfikai előkészítő munkák:
Pálfi Zoltán
Cénafelelős, regisztrálókőfőlt:
004 Press, Veszprém
172 oldal
ISBN: 9789632122718
Boldog Gizella Főegyházmegyei Gyűjtemény, 2017

A Gyűjtemény kiadványai megrendelhetők és megvásárolhatók:
8200 Veszprém, Vár u. 35., +36 88 426 095, info.boldoggizella@gmail.com

Címkép az Főoltáron. Díszítés: Háromkirályok imádkozása, 1472. Santa Trinita, Firenze

Áldott karácsonyt és boldog új esztendőt kíván
a Boldog Gizella Főegyházmegyei Gyűjtemény nevében
2018. karácsonyán

Udvardyhegyi Erzsébet

Udvardyhegyi Erzsébet
a Gyűjtemény igazgatója és munkatársa

OKTÓBERBEN ÉLŐRÓZSAFÜZÉRREL KÖSZÖNTÖTTÜK A SZŰZ ANYÁT JÁSDON

Ötödik alkalommal jártuk végig körmenetben a falut a jásdi, a környező falvak valamint a zirci hívekkel együtt imádkozva a rózsafüzért. Az szentmisét és az elmélkedéseket Somogyból Bicsár László kutasi plébános vezette. A hívek ajkáról felhangzottak a szebbnél szebb régi Máriaénekek, úgy kísérték a jásdi szentkúti madonnát a falu főteréig, amit a fiatalok vittek a hagyomány szerint népviseletben.

MÁRIAZELLI ZARÁNDOKLAT

A Jásdi és a Devecseri hívek közösen zarándokoltak el Máriazellbe a Szűzanyához. A Szentmisét a Szentkúti kápolnában tartottuk, ahol Primász Gábor Róbert jásdi plébános és Nagy Nándor devecseri plébános koncelebrálták a szentmisét.

Hazafelé megnéztük Neukloster ciszterci monostort és egy ott egy közös imával zártuk a zarándokútunkat.

JÁSDON ÉS MÁRKÓN ELKÉSZÍTETTÜK KÖZÖSEN A CSALÁDOK ADVENTI KOSZORÚJÁT

November végén Márkón családias hangulatban az egyházközség rendezésében koszorú és adventi díszkészítés volt a falu kultúrházában. Jó volt nézni, ahogy a gyerekek sűrögtek-forogtak az alkotás alatt és még az idősebb testvérek koszorúját is elkészítették. Jásdon a rendkívüli hittan óra keretében a hagyomány szerint közösen készítettük el az osztályok adventi koszorúját. Nagy a készülődés az Egyházközségben, mert a falu apraja-nagyja készül a háromnapos betlehemezésre. Az édesség adományokat a gyerekek jóízűen el fogják fogyasztani a pénzadományokból pedig nyáron rendezünk egy közös nagy kirándulást!

EGYHÁZI KÓRUS ALAKULT MÁRKÓN

Márkón szeptemberben új egyházi, templomi kórus alakult 20 fővel, Csomay Tünde kántor vezetésével.

Nagy lelkesedéssel készültek a bemutatkozó adventi koncertre. Az énekesek fiatalok és idősebbek egyaránt örömmel vesznek részt a próbákon. Kitüntetés, hogy a kórusban a falu plébánosa is velünk énekel. Szeretnénk az egyházi év ünnepeit szebbé tenni liturgikus énekeinkkel egész évben, valamint a gyermekek pásztorjátékát segíteni a többszólamú karácsonyi énekekkel.

Nagykapornak

Tapolca

A SZENT IMRE RÓMAI KATOLIKUS TEMPLOM ÉVES BÚCSÚJA

A clevelandi Szent Imre templomban november 4-én fel-emelő, ugyanakkor családi hangulatban ünnepelte a Szent Imre római katolikus templom egyházközössége a védőszentjének, Szent Imre hercegnek a napját.

Mint mindig, most is Istentisztelettel kezdődött az ünnepségsorozat. A szentmise keretén belül Mezei András atya, a Szent Imre templom plébánosa szeretettel üdvözölte az egybegyűlt híveket és a tiszteletbeli meghívottakat: Dr. Takáts Istvánt, a Veszprémi Főegyházmegye érseki kancellárját, Főtisztelendő Forrai Tamás jezsuita atyát, a torontói Szent Erzsébet római katolikus templom plébánosát és Antal András atyát, a clevelandi Szent Erzsébet templom nyugalmazott plébánosát. Az ünnepi istentiszteletet Dr. Takáts István celebrálta, aki bátorító beszédében megköszönte a clevelandi magyarok összefogását, magyar érzelmét és a magyar közösség soha nem csüggedő munkálkodását azon, hogy hagyományukat, kultúránkat ilyen erősen őrizzük messze-messze az anyaországtól. Külön kitért az '56-os forradalom emlékére, mivel hatvankét évvel ezelőtt éppen november 4-ére eső vasárnap hajnalán oltották ki a szovjet Vörös Hadsereg golyói az '56-os hősök vére által szabadabbá tett Magyarország tüzét.

Fotó és Forrás: bocskairadio.org

VIRRASZTÁS ÉS ÉRSEKI SZENTMISE AZ ÉPÜLŐ TEMPLOMBAN

Október 13-án, szombaton a nemesvámosi Fatima-templomban tartották hagyományos virrasztást a fatimai jelenés évfordulója alkalmából.

A virrasztás szentmiséjét dr. Márfi Gyula érsek atya celebrálta.

SZENT ERZSÉBET ÜNNEPE TAPOLCÁN

Árpád-házi Szent Erzsébet, a szeretet szentje volt. Ma is ezt az Istentől kapott szeretetet vehetjük át tőle, példájából. Vannak akiket több megpróbáltatás ért az életben, mint egy átlagembert, ezen az ünnepen rájuk jobban odafigyeltünk. A Hajléktalan Személyek Átmeneti Szállása és Nappali Melegedőjével együtt és a Karitászz szolgálattal hívtunk meg vendégeket egy pizzázásra. A vasárnapi gyerekmisén és a hittanórákon pedig a gyerekek rajzoltak nekik. Sokan sütit sütöttek részükre. Így családi estén vehettünk részt. Köszönjük a tapolcai pizzériának is a felajánlást!

Szakács Péter plébános

ŐSZI TÚRA A KESZTHELYI- HEGYSÉGBEN

Mintegy 50-en indultunk útnak november 17-én, szombaton délelőtt keszthelyi bazilikánk elől autókkal a gyenesdiási Nagymezőre, ahol egy ima után kezdetét vette őszi erdei túránk érintve a Vadleány-barlangot és a fénykeresztet. Innen a kissé hűvös, ám verőfényes napsütéses időben csodálatos panorámában lehetett részünk. A Nagymezőre visszatérve elfogyasztottuk batyus ebédünket, majd különféle játékokra és egy számháborúra is volt lehetőség. Jó volt látni a gyermekek boldog arcát és külön örömeinkre szolgált, hogy néhány szülő is elkísért bennünket, így az egyházközségünkhöz tartozó családok számára is egy kiváló alkalom volt ez a nap az ismerkedésre, közös együttlétre.

MINDENKI KARÁCSONYFÁJA

A várpaotai Nepomuki Szent János Római Katolikus iskolának tanulói karácsonyfa díszeket készítettek Galambos Szilvia önkormányzati képviselő asszony kezdeményezésére, amelyeket elhelyeztek Várpalota város Fő terén felállított "Mindenki karácsonyfájára". Kis könyvjelzőket is készítettek a nebulók, "Áldott Ádventet" felirattal, amelyeket nagy örömmel osztogatták az arra járóknak

ADVENTI LELKIGYAKORLAT BÚCSÚSZENTLÁSZLÓN

November 30-án és december 1-én délután lelkigyakorlat volt a zalai búcsújárárhelyen. A lelkigyakorlatos szentmisét Fejes Antal ferences atya, korábbi plébános vezette, Tódor Szabolcs plébános meghívására. A szentmisén részt vettek a katolikus iskola diákjai és tanárai, a település és a környékbeli falvak hívei.

KÉSZEN KELL ÁLLNUNK AZ ADAKOZÁSRA

A plébánia megalapításának századik évfordulóján ünnepi szentmisét mutatott be Márfi Gyula érsek a balatonfüredi Krisztus Király plébániatemplomban vasárnap délelőtt. Az örömteli alkalomhoz kapcsolódva az érsek megáldotta a templom felújított Szent Imre-kápolnáját, valamint annak oltárát és tabernákulumát, továbbá Gyűrű Géza volt érseki helytartó atya nemrég elkészült síremlékét. A prédikációban Szent Márton püspökről, a felebaráti szeretet szentjéről is szó esett, akinek az egyház ugyancsak november 11-én ünnepli az emléknapját.

A szentmisét a főpásztor Dasek Viktor plébánossal, Nagy Károly esperessel, Szabó Ervin nagyváradi plébánossal és Németh József kisegítő lelkipásztorral mutatta be.

A vasárnapi evangéliumban elhangzott, a szegény asszony két fillérjéről szóló tanításhoz (Mk 12, 41–44) kapcsolódva Márfi Gyula érsek szentbeszédében elmondta, hogy hasonló helyzetben volt a sareptai özvegyasszony is, aki a nyomor mélyén is megőrizte segítőkészségét.

– Időt vesztegetett a szintén földönfutónak látszó Illés prófétára, vizet adott neki, ami a nagy szárazság idején már önmagában is nagy áldozat, és enni adott az idegennek utolsó falat ételéből, még a csoda előtt, akkor, amikor még nem tudhatta, hogy kap-e majd érte viszonzásul valamit – vont párhuzamot a történetek között az érsek atya. – A jeruzsálemi szegény asszonyról maga az Úr Jézus mondja: bizony mondom néktek, többet dobott be, mint a többiek, mert azok a feleslegükből dobtak be, ő pedig mindazt, ami szegénységéből telt. De maga az Úr Jézus is ilyen adakozó volt: róla olvassuk, hogy mikor elérkezett az idők teljessége, egyszer és mindenkorra megjelent, hogy önmagát feláldozza, eltörölve a bűnt. Elhagyta a Mennysorság gazdagságát, felcserélte a betlehemi barlang szegénységével. Ugyan Jézusnak ácsmesterként, iparosként még meglehetősen jó egzisztenciája volt, ám mikor elhagyta Názáretet, akkor áldozatot hozott anyagilag is, vállalva a szegénységet, nincstelenséget, és azt, hogy adományokból éljen. „Szegénnyé lett értünk, noha gazdag volt”, mondja Szent Pál – idézte Márfi Gyula érsek az apostolt. – Nekünk is meg kell tanulnunk az adakozás lelkületét. Mindig késznek kell lennünk rá, hogy adjunk, hogy valamit

feláldozunk abból, amit Istentől kaptunk. Ne feledjük el, hogy minden, még az is, amit saját két kezünk munkájával kerestünk meg, magasabb értelemben az Isten ajándéka, hiszen az erőt, a munkavégző képességet ugyancsak tőle kaptuk. Áldozatkésznek kell lennünk. Késznek kell lennünk arra is, ha az élet úgy kívánja, hogy mindent odaadjunk, mint a sareptai özvegy, a jeruzsálemi szegény asszony, vagy maga az Úr Jézus Krisztus – emelte ki az érsek, aki Assisi Szent Ferencnek egy rendkívül szép gondolatával zárta a prédikációját: amihez görcsösen ragaszkodunk, azt mind itthagyjuk a Földön, de amit másoknak odaadtunk, az elkísér minket a Mennyei Atya ítélőszéke elé, a Mennysorságba.

Márfi Gyula szentbeszéde második részében a november 11-én ünnepelt, a koldus megsegítésére, adakozásra kész Szent Mártonról elmondta, nemcsak mint főpap és csodatevő áll előttünk, hanem mint a jótékonyosság szentje. – A keresztségre még csupán készülve, katekumenként a franciaországi Amiens városánál találkozott egy didergő koldussal. Márton ekkor köpenyét kettévágta, s annak felét ráterítette a nincstelenre. Éjjel álmodt látott, melyben az Úr Jézus Krisztus jelent meg, vállán a fél köpennyel, melyet ő megosztott a koldussal. „Márton, aki még csak katekumen, ő terítette rám ezt a köpenyt”, szolt ekkor Jézus a körülötte álló angyaloknak, szenteknek. Gondolhatjuk, milyen jelentős mértékben járult hozzá ez a jelenés ahhoz, hogy az ifjú később aztán olyan szentté váljon, aki majdnem ezer éven keresztül a Boldogságos Szűz Mária után a legnépszerűbb szentje volt az egyháznak, s még ma is a legnépszerűbbek közé tartozik.

Petrócz Lászlóné Hanzlik Mária ny. református lelkipásztor és Riczinger József ny. evangélikus lelkész a testvéregyházak nevében köszöntötte a jelenlevőket.

A szentmise után a balatonfüredi római katolikus temetőbe vonultak, ahol két éve helyezték örök nyugalomra Gyűrű Géza pápai preláust, nyugalmazott érseki helynököt, aki számos kinevezése mellett 30 évig volt plébánosa a balatonfüredi a Krisztus Király-plébániatemplomnak. Márfi Gyula érsek Gyűrű Géza nemrég elkészült síremlékét a hívek körében áldotta meg.

MÚLTUNK ÉS JELENÜNK A TÖRTÉNÉS SZEMÉVEL

Szakály Sándor történész, egyetemi tanár, a Veritas Történetkutató Intézet főigazgatója volt a KÉSZ veszprémi csoportjának a vendége november 15-én.

Szakály Sándor hangsúlyozta, hogy a múltunkat kutatva sok mindent megérthetünk, az is lehet, hogy nem értenek egyet a történészek, de vannak tények, amelyekben nem érdemes vitatkozni. Például felélénkült a vita: valóban ott volt-e a mohácsi csata, ahová eddig gondolták, de a helyszín esetleges módosítása nem változtat a tényen, hogy elvesztettük az a csatát. A történész feladata a múlt hiteles bemutatása, bár lehet, hogy az adott pillanatban nem az övé az igazság, meg kell próbálnia segíteni az eligazodást. Egy nemzet múltjában ezeket a pillanatokot kellene megragadni és tiszteletben tartani. Ez a nemzet sok mindent tett magáért, az európai közösségért, ez pedig nemcsak megbocsátást, de tiszteletet is érdemel – zárta gondolatait Szakály Sándor.

IGÉNYESEN ÉLNI

Az életvezetést a jó alaplöntés határozza meg, amely szerint Isten felé megyek! Isten ugyanis nem olcsó, hanem igényes kereszténységre hív!

Papp Miklós főiskolai tanár, parókus volt a KÉSZ veszprémi csoportjának meghívott előadója október 18-án. Az előadás címe (A jó és rossz között – az életvezetés etikája) megegyezik az előadó egyik könyvének címével, mivel a téma a bölcsőtől a halálig életünk minden szakaszában aktuális.

KÓRUSTALÁLKOZÓ BALATONFÜZFŐN

Szent Imre, a fiatalok védőszentjének ünnepén az idei évben is megrendezték Balatonfűzfőn, a Jézus Szíve Plébániatemplomban

a Szent Imre napi kórustalálkozót, melyen közel 150 iskolás gyermek vett részt. A diákok Veszprémből a Padányi Katolikus Iskolából, Balatonfűzfőről az Irinyi János Iskolából, Literről a Református Iskolából, Papkesziről a Református Iskolából, Csajágról, Balatonfőkajárról, valamint Várpalotáról, a Nepomuki Katolikus Iskolából érkeztek.

Laposa Norbert plébános a plébánia kertjében található Szent Imre szobránál köszöntötte a kórustalálkozóra érkezetteket. Örömet fejezte ki, hogy a környékbeli iskolák fontosnak tartják a találkozón a részvételt, majd megnyitó gondolataiban köszönetet mondott Szécsi Ferenc korábbi plébánosnak, aki létrehozta ezt a közös ünnepet. Szent Imre szobrának megkoszorúzása után a templomban mindenki megmutatta tudását, majd pedig közös énekkel és vidám agapéval zárták a programot.

SZAKMAI NAP A VESZPRÉMI ÉRSEKI HITTUDOMÁNYI FŐISKOLÁN

SEGÍTŐK MENTÁLHIGIÉNÉJE

A Szociális Munka Szak 2018. november 20-án nyílt nappal egybekötött szakmai napra hívta a szociális intézmények szakembereit, a Főiskola hallgatóit. A téma aktualitását mutatja, hogy közel 80 fő vett részt a szakmai napon. Nemcsak Veszprémből, hanem a megye több városából is érkeztek intézményvezetők, tereptanárok.

A VESZPRÉMI ÉRSEKI HITTUDOMÁNYI FŐISKOLA AZ ALÁBBI KÉPZÉSEKET INDÍTJA 2019. SZEPTEMBERTŐL

ALAPKÉPZÉS

• Szociális munka szak (nappali, ill. levelező tagozaton is) – Karitászmódullal –
Jelentkezési határidő: 2019. február 15. (központi felvételi eljárás keretében)

EGYSÉGES OSZTATLAN KÉPZÉSEK A PANNON EGYETEMMEL KÖZÖSEN

- Angol nyelv és kultúra tanára- hittanár- nevelőtanár
- Német nyelv és kultúra tanára- hittanár-nevelőtanár
- Dráma és színházismeret tanár- hittanár- nevelőtanár
- Informatikatanár- hittanár- nevelőtanár
- Magyar tanár- hittanár- nevelőtanár
- Természetismeret- környezettan tanár- hittanár- nevelőtanár

Jelentkezési határidő: 2019. február 15. (központi felvételi eljárás keretében)

HITÉLETI KÉPZÉSEK

- Osztatlan teológia szak (papnövendékek felvétele a Veszprémi Érsekségen történik)
- Osztatlan hittanár- nevelőtanár szak (nappali, ill. levelező tagozaton is)
- Rövid ciklusú osztott hittanár- nevelőtanár szak (levelező tagozaton)

Jelentkezési határidő: 2019. július 1. (intézményi felvételi eljárás keretében)

POSZTGRADUÁLIS KÉPZÉSEK

- Alkalmazott szociális gerontológia szakirányú továbbképzés
Jelentkezési határidő: 2019. augusztus 16. (intézményi felvételi eljárás keretében)
- Iskolai szociális munka szakirányú továbbképzés
Jelentkezési határidő: 2019. augusztus 16. (intézményi felvételi eljárás keretében)
- Pedagógus szakvizsga (tehetséggondozás, tehetségfejlesztés tanulmányterület)
Jelentkezési határidő: 2019. augusztus 30. (intézményi felvételi eljárás keretében)
- Közoktatási vezető és pedagógus szakvizsga szakirányú továbbképzés
Jelentkezési határidő: 2019. augusztus 30. (intézményi felvételi eljárás keretében)

A képzésekkel, jelentkezéssel kapcsolatos információ a
www.vhf.hu oldalon elérhető vagy az alábbi elérhetőségeken kérhető:
Böcziné Tóth Szilvia, tanulmányi ügyintéző, szociális képzések
szocm@vhf.hu, 06-88/542-708

Horváth Hajnalka, tanulmányi ügyintéző, hitéleti képzések
vhfto@vhf.hu, 06-88/542-703

VÁRJUK JELENTKEZÉSÉT!

EGYMILLIÓ GYERMEK IMÁDKOZOTT

A Magyar Katolikus Püspöki Kar és az Országos Lelkipásztori Intézet felhívására az Egyházmegye több pontján is csatlakoztak hittanosaink a világ gyermekeihez – az Egymillió gyermek imádkozza a rózsafüzért elnevezésű kezdeményezés kapcsán. 2018. október 18-án, helyi idő szerint 9 órakor fél órán át gyermekek imádkoztak világszerte a békéért. A kezdeményezés kiindulógondolata Szent Pio atyától származik: „Ha egymillió gyermek imádkozza a rózsafüzért, akkor a világ meg fog változni.”

VÉRTANÚ ÁLDOZÓPAPRA EMLÉKEZTEK

Márfi Gyula veszprémi érsek áldotta meg Kováts Ferenc áldozópap emlékművét a zalaegerszegi Jézus Szíve ferences plébániatemplom melletti Mindszenty-kertben október 7-én, vasárnap. A Vas megyei Gencsapátiban szolgáló káplánt az 1956-os forradalom leverését követő megtorlás időszakában, 1958 márciusában, a szombathelyi rendőrségen többször, brutálisan megverték. A bántalmazások következtében egészségét többé nem nyerte vissza. Szűz Máriának felajánlott életét 1958. október 7-én, Rózsafüzér Királynője napján adta vissza az Úrnak szülei zalaegerszegi házában.

SZENT ÁNYOS ÜNNEPE TIHANYBAN

A Tihanyi Bencés Apátság közössége november 16-án, védőszentjük, Szent Ányos névünnepére és a szerzetesek török kor utáni 300 évvel ezelőtti tihanyi visszatérésének jubileumát ünnepelte. Mihályi Jeromos perjel megkoszorúzta az apátságot 1055-ben alapító I. András király és felesége Anasztázia királyné szobrát az egyházközség és helyi bencés iskola képviselőivel közösen.

SZENT MIKLÓS ÜNNEPE BÚCSÚSZENTLÁSZLÓN

Már december 4-én ellátogatott „Szent Miklós püspök” a templomba, akit a katolikus iskola diákjai és az óvodások nagyon vártak. Az óvodások énekkel köszöntötték, a gyerekek elmondhatták kívánságaikat, a püspök pedig megajándékozta őket.

SZENT MÁRTON KÖPENYE

Szent Márton köpenye címmel családi napot és lapionos felvonulást szervezett immár hetedik alkalommal a tapolcai Nagyboldogasszony Katolikus Iskola november 9-én pénteken. A program kora délután szentmisével vette kezdetét melyet Márfi Gyula érsek mutatott be Földi István esperessel, az iskola lelki igazgatójával a tapolcai Nagyboldogasszony templomban. Majd játszódavarral, színes kézműves foglalkozásokkal, mazsorett bemutatóval, állatsimogatóval és szeretetlakomával vártak mindenkit. Rohály János az iskola igazgatója az ünnepség keretében adta át az óvodásoknak hirdetett rajzpályázat díjait.

SÜLT PISZTRÁNGOK ILLATA ÚSZOTT A SZÉLBEN TAPOLCÁN

Szakács Péter plébános atya vezetésével V. alkalommal rendeztük meg a már hagyománynak számító pisztrángsütő versenyünket, a VIII. tapolcai Pisztrángfesztivál keretei között. Szakács Péter atya köszöntő gondolatai után kezdetét vette a verseny. Idén 8 db pisztrángot kaptak felajánlásból a ver-

senyzők csapatonként, s az ezekből készítették el finomságait, amit a zsűri Dr. Somogyi Zsolt gyógyszerész, Deli Ferenc képviselőtestületi elnök, a plébánia kinevezett halszakértője illetve a zsűri elnök, Kálomista Gábor a Thália színház igazgatója értékelt.

ELHUNYT AZ ÉRSEKI KÖNYVTÁR NYUGALMAZOTT IGAZGATÓJA DR. KREDICS LÁSZLÓ TEOLÓGUS

(Nemesdéd, 1932. január 29. – Veszprém, 2018. november 30.)

1956-ban szentelték pappá. 1957-ben Somlóvásárhelyen, 1958-tól Veszprémben, a Szent László plébánián káplán, hitoktató, 1960-ban doktorált, majd központi szolgálatban működött. Rómában, a Pápai Lateráni Egyetemen tanult tovább. 1966-ban bízta meg főpásztor a püspöki könyvtár és levéltár anyagának gondozásával. A székeskáptalan és az ötvenes években megszüntetett szemináriumi könyvtár gondjainak megoldása is az ő feladata volt. Megkezdte a könyvtár anyagának tudományos feldolgozását. 1972-ben pápai diszpenzációval megnősült, feleségével két gyermeket neveltek fel. Ugyanazon év szeptemberétől a Veszprém Megyei Levéltár szakkönyvtárosa, de rendszeresen segédkezett továbbra is a Püspöki Könyvtárban. A kilencvenes évek közepétől a munka rendszeressé, majd 2002 januárjától egész napot betöltővé vált. Feladataul tűzte, hogy a sok viszontagságot elszennvedett könyvtári és levéltári anyag a lehetőségekhez mérten rendezettségű szintre kerüljön, hogy így mind a saját, mind pedig a kutatók munkáját témaválasztásban segítse. Pályatársai, munkatársai, tanítványai 80. születésnapja alkalmából dedikált tanulmánykötetet készítettek számára. A “Corde aperto – Tanulmányok Kredics László nyolcvanadik születésnapjára” címet viselő kötet 17 tanulmányt tartalmaz, amelyek témaköre szerteágazó. Található közöttük művészettörténeti, dogmatikai, diplomatikai (oklevéltani), historiográfiai, intézménytörténeti, művészettörténeti és zenetörténeti írás is. Szakmai munkáját több kitüntetéssel, díjjal ismerték el: 1972-ben miniszteri dicséret a könyvtárügy területén végzett munkásságáért, 1979-ben Veszprém Megyéért kitüntető jelvény arany fokozata, 2002-ben Veszprém Megyei Önkormányzat Közművelődésért díj, 2009-ben Veszprém Megyei Jogú Város Pro Urbe emlékérmét vett át. 85 éves korában, 2016-ban vonult végleg vissza az Érseki Könyvtár vezetésétől. Ugyanebben az évben a Veszprémi Főegyházmege Boldog Gizella emlékéremmel tüntette ki munkássága elismeréseként.

ADVENTI GYERTYAGYÚJTÁS

PÁPA

Pápán a város betlehemét és adventi koszorúját advent első vasárnapjának estéjén szentelte fel dr. Mail József apát-plébános. A gyertyagyújtás ünnepi fényét a Szent István Római Katolikus Nagytemplom Kórusa és dikjainak műsora, valamint a Nagytemplom Énekkarának éneke emelte. Dr. Mail József köszönetét fejezte ki a városvezetésnek a szép betlehemért és a koszorúért. Mint mondta, az adventi koszorún a zöld szín a reményt, a lila bűnbánatot, a négy gyertya a négy vasárnapot jelenti. Egy gyertya rózsaszín, az az öröm vasárnapja.

AJKA

Az ajkai ünnepségen alkalomhoz illő verseket és dalokat hallhattak, amit a Szent István Király Római Katolikus Általános Iskola tanulói, illetve szülők és pedagógusok adtak elő, Németh Noémi vezetésével. Bakos Frigyes plébános atya arról beszélt, hogy a gyertya fénye jelképezi Krisztust, aki maga a világosság, és akinek eljövetelére évezredek óta várunk. Addig is a szeretet kössön össze bennünket. Rieder András, a katolikus iskola igazgatója gyújtotta meg az adventi koszorú első gyertyáját, majd Bakos Frigyes kanonok, a katolikus iskola lelki igazgatója, Kovács Viktor evangélikus és Sándor József református lelkészek mondták el áldásukat. Advent második hetében a református gyülekezet segíti majd az előkészületet.

KESZTHELY

A város Fő terén tűzifából készült adventi koszorút állítottak, hogy kiálljanak keresztény kultúránk több ezer éves öröksége, európai mivoltunk egyik legalapvetőbb gyökere mellett, hitet tegyenek zsidó-keresztény értékeink mellett. A kezdeményező Ruzsics Ferenc polgármester, a fővédnök dr. Márfi Gyula veszprémi érsek, Mihályi Norbert Jeromos tihanyi perjel, Reisz Pál ferences házfőnök, Eperjes Károly színművész, Előházi Róbert, a Szent Erzsébet Jótékonyági Alapítvány elnöke, Varga László, a Bakonyerdő Zrt. vezérigazgatója és a Lelkünk melege programhoz elsőként csatlakozott Visegrádot képviselő Mikešy Tamás részvételével zajlott advent első vasárnapján az ünnepi esemény. A tizenkét méter átmérőjű adventi koszorú építéséhez felhasznált száz köbméternyi tűzifát kályhakész állapotban advent után szétosztják majd a rászorulóknak. Az adventi koszorún Márfi Gyula érsek gyújtotta meg az első gyertyát.

HÉVÍZ

A hit gyertyájának lángra lobbantásával az adventi koszorú első gyertyáját gyújtotta meg ma a Festetics téri adventi koszorún Dr. Márfi Gyula veszprémi érsek, Papp Gábor, Hévíz polgármestere és Kiss László hévízi esperes-plébános. Az ünnepi alkalomra egybegyűltekkkel Márfi Gyula osztotta meg advent gondolatait. Márfi Gyula szerint lélekben meg kell újulnunk, erre alkalmas az advent, a karácsony. – Nem szabad elveszítenünk az ést, a hitet, a reményt, a kereszténységet, mely kétezer év óta egyesíti a népeket. Veled, Uram – e szavak kíséretében gyújtotta meg az érsek a hit gyertyáját, majd az Illyés-iskolások karácsonyváro zenés összeállításával zárult a gyertyagyújtási ünnepség.

VESZPRÉM

Meggyújtották Veszprémben az első adventi gyertyát a várban felállított koszorún. Felker Zsolt, a bazilika káplánja áldotta meg a koszorút és Némédi Lajos, Veszprém alpolgármestere is köszöntötte a megjelenteket. Az ünnepélyes gyertyagyújtás kezdetén Palásthy Bea, a Petőfi Színház színművésze Pilinszky János sorait olvasta fel.

NEMESVÁMOS

A nemesvámosi Fatima-házban 2003 óta minden esztendőben koszorúkötéssel kezdjük az adventet. Idén különös hangsúlyt adtunk a rendezvényünknek azzal, hogy ezt az alkalmat a polgármesteri hivatallal közösen szervezte az egyházközség és valamennyi jószándékú embert meghívott. A koszorúkötést követően az önkormányzat épülete előtt Óvádi Péter országgyűlési képviselő, Söványházi Balázs polgármester, Molnár Csaba református lelkész és Gere Dávid Márk katolikus plébános gyújtották meg az első gyertyát a település koszorúján. Az elhangzó gondolatokat a Petőfi Sándor Általános Iskola diákjai díszítették verssel és történettel, valamint a Csillagösvény Cserkészcsapat vezetői énekkel.

BALATONKENESE

ADVENT ÉS SZENT MIKLÓS A KATOLIKUS EGYHÁZKÖZSÉGBEN.

2018 december 1-én este kezdődött meg a liturgikus egyházi év. Ez a nap volt advent első napja. Évek óta hagyomány, hogy az első adventi gyertyagyújtás előtti délután hittanosainkkal, és családjaikkal közösen készítünk adventi koszorúkat, melyeket az esti szentmisén Pál atya megáld. Mindig egy nagyszerű közös program az alkotás, a közös munka. Évről évre egyre többen gyűlünk össze, töltjük együtt a délutánt. Ezen az alkalmon sem volt ez másként. Mintegy 60 koszorú készült, és várt a megáldásra. Vagyis sok családban meggyújthatták az adventi koszorú gyertyáit, és várhatták a családok közösen a karácsonyt. Jó érzés volt látni a mosolygó arcokat, a jó hangulatot, ami tapasztalható volt egész délután, és az esti szentmisén is. Természetesen a jó munkához, és a jókedvhez nem hiányozhattak a finomságok sem. December 8-án az esti szentmisét követően sokan összegyűltünk a városháza előtti téren, hogy az ottani nagy adventi koszorún is a felsős katolikus hittanosok versei, és Dr Balázs Pál plébános gondolatai mellett meggyújtsuk a második adventi gyertyát. Majd a sok gyerekkel közösen vártuk Szent Miklós követét a Mikulást. Nagy volt az izgalom, és a készülődés. Közel 30 alsó tagozatos, és óvodás hittanos készült a Mikulást köszöntő műsorra. Sok-sok csillogó szempár hamar észrevette a meglepetést. A nagy érdeklődést mutatta a gyerekek nagy létszáma, a sok-sok közösen készült fotó a Mikulással, és a kiosztott közel 150 mikulás csomag. Akik kinn voltunk a városháza előtti téren ezen az adventi estén, valódi közösségi élményben lehetett részese. Bízunk benne, hogy 2019 decemberében újra együtt ünnepelhetjük az adventi gyertyagyújtást, és Szent Miklós követének érkezését is.

M. Erzsébet nővér

EMBEREK ÉS KARÁCSONYOK

Az emberek karácsonya már októberben elkezdődik. Lehetetlen ezt nem észrevenni, mert amint lehullanak az elsárgult falevelek, szinte azonnal újraöltözködik a bennünket körülvevő világ; fenyő- és fényfüzerek kúsznak fel az elárvult fákra és a csupasz épületek homlokzatára, mindenütt adventi koszorúk színes sokfélesége kínálja magát, s noha még messze van a karácsony, de feldíszített fái máris jelen vannak a köztereken és a bevásárló csarnokokban. Szóval küldözgeti, majd szinte ránk zúdítja felszólító jeleit a közelítő ünnep. S bizony mindezt nem teszi eredménytelenül...!

Karácsony közeledtével az emberek esze ratalál a szívükre; sőt mint elegáns lovagok előre engedik szívük kisasszonyát, és aranyos jegyesként kísérik őt. Ekkor a szívek minden ajtaja és ablaka kitarul, s csodálatos várakozás veszi kezdetét. Nincs fontosági vagy logikai sorrend, csak egy izgalmas kavalkád. Hol a gyermekkorunk képei érkeznek haza a szívünkbe, hol pedig a napi teendőink foglalnak le minket.

Közben családtagjaink hangja, képe, arca, kívánsága keveredik bennünk a távollévőkével, sőt az eltemetett Kedveseink emlékével. A takarítás, a sütés-főzés gondolata, majd pedig programozott megvalósítása felemészti időnket, gyengíti erőnket, de mégis közelíti a vágyva vágyott ünne-

pet: a ritka csodát, amikor otthon együtt van a család; béke, szeretet és jóakarát köti össze a szíveket. A meleg tiszta otthonnak, a karácsonyfának, az ajándékoknak és a terített asztalnak csak jelzés értékük van, mert hisz a szívek szerető harmóniája nélkül vajmi keveset érnek. Tudja ezt, vagy legalább is érzi ezt minden ember, hiszen karácsony közelségében finom érzékenységet mutatnak a legbensőbb lelki értékek iránt. Valóban boldogok mindazok, akiket családi szeretetközösségbe burkol be a szenteste misztikus világa.

Van azonban fájdalmas érzékenység is, amikor az illetőnek a szeretet ünnepén a magányt, vagy a személyes szeretet elvesztését kell megtapasztalnia. Ilyen lehet a családtól való kényszerű távollét, az eltékozolt családi közösség, vagy az elmagányosodott öregség. Különösen fáj az a hiányosság, amit bűn idézett elő; akár saját hibája, akár mások rosszakarata vagy hanyagsá-

ga. Ezek a sebek a lélek égető fájdalmával járnak. Sokan kísérleteznek - legalább átmeneti - megoldásokkal: telefonálnak, levelet, lapot írnak, vendéget hívnak, vagy maguk kelnek útra, ajándékot adnak, vagy szívesen elfogadnak (talán nem is azért, mert szükségük van rá, hanem mert ez is személyes jóakarattal jár). Sőt vannak akik kutyát vagy macskát fogadnak be az ünnepekre, hogy szólhassanak hozzájuk, vagy jót tessenek velük. Furcsa megnyilvánulása ez a lélektől lélekgig ható "személyes szeretetnek". De megszólás helyett inkább vegyük észre az ember legbensőbb igényét: az emberi én végső vágyakozását a nagybetűs személyes TE után.

El-eltűnődünk az emberek karácsonyán... . Egyszerre mi magunk is belülről átéljük ugyanazt, de másokat nézve kívülről is

szemléljük őket, s próbáljuk megérteni "a karácsonyi jelenséget". Gazdag ez a kép, egyszerre felemelő és megdöbbentő, s ugyanakkor nagyon földhöz tapadt és hiányos. Még a boldognak tartott családi közösségből - a leírás szerint is - valami lényeges dolog hiányzik.

A keresztény ember karácsonya kívülről nézve nagyon hasonlít a többi ember karácsonyához. - Hát persze, mondaná rá a legtöbb ember, mert itt Európában "a többi ember" is keresztény, mint ahogy ez kiderül minden népszámlálás során. - Csakhogy

keresztény emberen most nem a keresztény kultúrkörben élő embereket, vagy az anyakönyvezett keresztényeket értjük, hanem azokat, akik a hitvallás szellemében és az evangélium világosságában akarnak élni. Ők azok, akik nem állnak meg az "emberek karácsonyának" díszletei között, hanem advent idején elzarándokolnak Názáretbe, hogy a szentestén megérkezhesse nek Betlehembe is. Számukra a prófétai szó őket megszólító isteni üzenet, Mária igenje pedig a beteljesedés kezdete. Adventjárásuk olyan misztériummal teljes valóság, amelyet átjár a "velünk az Isten" tudata, hisz a Boldogságos Szűzanya láthatatlannal, de mégis érzékelhető módon az üdvözítőt hordozza számunkra. Ha ez a várakozás őszinte, személyes és meggyőző, akkor átalakító erővel bír. A hozzánk érkező isteni vendég megtisztelő öröme átalakító erővel bír. Ez nem kényszerítő erő, hanem segítő erő. A magunk képessége csak a rácsodálkozásra

elegendő, a hatékony erő felkínálás formában érkezik, s a vele való együttműködés képes átalakító erőként működni. Nemcsak az ember lelke nyílik meg Isten előtt, hanem önmagunkra reflektálva észrevételi velünk saját nagyságunkat. (Ne féljünk ettől a kifejezéstől! Igen; Isten már a teremtésben saját partnerének szánta az embert.) Betlehem felé közeledve döbbenetes ellentétet fedez fel magában az ember: egyrészt gyengének, picinynek, elesettnek és méltatlannak érzi magát, más részről viszont a Hatalmas Isten partnerének, aki megtiszteli őt, hiszen hozzá érkezik. Ezért a keresztény ember számára emberi léptéket meghaladó öröm és boldogság a megtestesült Igével való találkozás, akit Jézusnak nevezünk. A keresztény ember számára a karácsony mindenek előtt az Ajándékok Ajándékával, a Megtettesült Igével, az Isten Fiával való találkozást jelenti. Ennek elsődlegességét és lenyűgöző áldását semmi sem előzheti meg, és semmi sem homályosíthatja el.

A keresztény ember karácsonyának a szíve a szentmise. Olyan szépen ráéreztek erre őseink, amikor azt énekelték, hogy "Betlehembe ne menjünk, feltaláljuk; jelen e szent oltáron, magasztaljuk; mert szívünk ha tiszta és ártatlan, kedvesebb az neki mint az arany". - A Jóistennel való legbensőségesebb találkozásból következik, hogy az ember is a maga ajándékozó szeretetével fordul mások felé, s képességeinek arányában maga is ajándékká szeretne válni. De jó, ha ő is először Jézust adja tovább, s csak utána toldja meg a maga figyelmességével.

Karácsony ajándékozása a tápláló szeretetben fejeződik ki. Az Úristen gondoskodása kettős: lelki és testi, kinyilatkoztatás és megtettesülés. Mindennek átélése ma is kettős: a szentmise igei és eukarisztikus tápláléka: "szentség a szenteknek", és az agapé, vagy szeretetlakoma otthon a családi asztal körül. A keresztény családok karácsonyában sajátos módon, de mindkettőben jelen van Jézus.

A karácsony boldogságot és békét hozott a földre, de csak azok részesülnek benne, akik egyaránt befogadják az Ajándékozót és az ajándékot is. Ennek a jósnak az a természete, hogy soha se múlik el, nem jár kiábrándultsággal, lelkiismeretfurdalással vagy szégyennel (mint a bűn), hanem maradandó boldogság; a karácsony örök boldogító születés az emberiség számára.

Papok és szerzetesek karácsonya lényegét tekintve nem különbözik a valóban keresztény emberek karácsonyától; már mint az isteni misztérium befogadására fogékony ember kará-

csonyi lelkületétől. A papok és szerzetesek karácsonyának azonban mégis van speciális sajátossága, ami elhivatottságukból, fogadalmakból és felszenteltségükből következik. Mindehhez járulékos, de nagyon fontos elemként csatlakozik az egyházban és a világban betöltött küldetésük, megbízatásuk és felelősségvállalásuk konkrét helyzete. Ezen színes, szövevényes, természetes, de mégis természetfeletti életállapot figyelembevételével próbáljuk megérteni az ő karácsonyukat, mely valamiképpen szétsugárzik minden ember ünnepére, segíti a kölcsönös és még hitelesebb megértését a bennünket körülvevő misztériumnak.

Mielőtt megragadnánk a lényegét, próbáljunk meg két félreértést tisztázni! Az egyik így hangzik: Szegények, nincs családjuk, milyen árvák és magányosak karácsonykor. Ilyenkor mindenki keresi övéinek bensőséges szeretetközösségét, s lám ők magányosak (s minden bizonnyal) szomorúan ünnepelnek (legfeljebb titkolják)... A másik vélekedés ezzel szemben így okoskodik: Dehogy magányosak! Százan és százan veszik őket körül, s mennyi szeretet megnyilvánulást kapnak. Talán gazdagabb

az ő karácsonyuk, mint a miénk...! - Sajnos mindkét vélekedés hamis, mert "az emberek karácsonyához" méri a papok és a szerzetesek karácsonyát, s ezért a lényeg mélyen rejtve marad.

A fentiekkel szemben a papok és a szerzetesek hivatásuk születését élik át karácsonykor. Lelkületüknek legjobban a Szűzanyához kell hasonlítania. Mária karácsony éjjelén nem szólal meg. Csöndben szemléli az emberként megszületett Igét, s közben saját istenszülei hívásának ajándéka tölti

be a lelkét. A papok a karácsonyi Kisdéd hivatására lettek meghívva és fölszentelve, a szerzetesek pedig az ő életének - a tökéletes szeretetnek - minél gazdagabb megvalósítására vágyakozva élik életüket. Ezért számukra a karácsony egy "csodálatos érintés", amely Istentől jön, aki az örök szeretettel és boldogsággal ajándékozta meg őket. Ennél személyesebb és gazdagítóbb kapcsolat elképzelhetetlen. S ha a papok karácsonya nehéz, akkor nem emiatt, hanem szolgálatuk azon vonatkozásai miatt, amely ki akarja csalni őket lelkük igazi karácsonyából.

A papok és szerzetesek karácsonyát e misztériumnak - legalább megsejtése - nélkül nem lehet megérteni. Aki viszont elfog belőle valamit, az még a maga karácsonyát is boldogabban és teljesebben élheti meg.

Dr. Balázs Pál

Oberfrank Ferenc

1997 tavaszán számos országos kisugárzású esemény helyszíne volt Tihany. Márciusban az apátságban egyházi fórumot tartottak Közéleti felelősség és kereszténység címmel, melynek témája a Magyar Katolikus Püspöki Kar 1996-ban kiadott Igazságosabb és testvériesebb világot! című körlevele volt, amely az egyház szociális tanítása alapján a magyar társadalom előtt álló feladatokat vette számba, irányt, segítséget, szempontokat törekedett adni a társadalomnak. Alcíme szerint a körlevél nemcsak a hívekhez, hanem minden jóakarátú emberhez fordult javaslataival. A fórum vendége volt Gyulay Endre szegedcsanádi megyéspüspök, aki előadásában az egyház szociális tanításának a társadalom életében betöltött szerepéről, s az egyes ember közéleti felelősségérzetéről szólt. Ma már belátható, idézte a körlevelet, hogy illúzió volt a rendszerváltás után abban reménykedni, hogy a politikai szabadság automatikusan együtt jár majd az etikusabb életvezetéssel, a jobb megélhetéssel. A II. Vatikáni Zsinat társadalmi tanítása három alapvető feltételhez köti az igazságos és kiegyensúlyozott világ megteremtését, mondta. Ezek: a személy méltóságának a tisztelete, az emberek szolidaritása és a szubszidiaritás (amikor mindenki munkájával a közjót szolgálja). Kiemelte továbbá: Az állampolgárokon – tájékozottságukon, lelkiismeretességükön – múlik a társadalom jövője mindig. Itt aláhúzta a választások óriási felelősségét. Az előadás utáni fórumon többen szót emeltek az önkormányzati és egyházi iskolák állami támogatásában tapasztalható igazságtalan megkülönböztettség ellen.

talható igazságtalan megkülönböztettség ellen.

Ugyancsak a tihanyi apátság volt a helyszíne márciusban a Szociális kérdések a változó világban című konferencia-sorozatnak. Ennek zárórendezvényén Oberfrank Ferenc egyetemi tanár tartott előadást az európai integrációról és a NATO-csatlakozásról, ezeknek esélyeiről, s az ezzel kapcsolatosan a közéletben tapasztalható eltérő álláspontokról. A cél ma, mondta, az európai intézményekhez, lehetőségekhez közelebb kerülni, melyek eddig el voltak zárva tőlünk, s amelyek békénket, testi-lelki jólétünket, biztonságunkat szolgálhatják. Vagyis integrálódásunk – mutatott rá – nem jelenti sem magyar, sem keresztény önazonosságunk feladását, amint attól sokan tartanak ma.

Áprilisban az apátsági templomban Korzenszky Richárd házfőnök vezetésével szentmisével kezdődött a Magyar Páneurópai Unió (MPU) Veszprém megyei szervezete IV. Károly király halálának 75. évfordulójára szervezett megemlékezése. Az összejövetelen felidéztek a király emlékére emelt kálvária tragikus történetét, lerombolását, illetve rámutattak, hogy a stációk képei megvannak ma is a veszprémi Árpád-házi Szent Margit-templomban, s a corpus és a két lator szobra pedig a sümegi temetőben. A ma nemzedékére vár, hogy az emlékjelet visszaállítsák – fogalmazott Bethlen István a MPU elnöke.

A IV. Károly Kálvária - egykori képeslapon

A nyári grazi II. Európai Ökumenikus Találkozóra készülve a tihanyi Szent Erzsébet közösségi házban előkészítő értekezletet tartottak az eseményre hazánkából induló zárandoklat szervezése érdekében. A találkozót

mottója lesz ezúttal: A megbékélés Isten adománya és az új élet forrása. Fő témái: Az egyházak közötti látható egység keresése, párbeszéd a világvallásokkal és különböző kultúrákkal, küzdelem a társadalmi igazságosságért, a szegénység, a vallási alapú kiközösítés, a hátrányos megkülönböztetések ellen.

Szép és hálás színfoltja volt Veszprémnek ugyancsak ez év tavaszán, mikor a Padányi Biró Márton Katolikus Általános Iskolába járó diákok és szüleik szentmise keretében tettek bizonyosságot az iskola keresztény szellemiségéről a város katolikus templomaiban. Egy édesapa a II. Vatikáni Zsinat szavait idézte: „A katolikus iskola azon

Kegeleti hely átadása a viadukton

fáradozik, hogy kialakítsa a keresztény emberben azokat az erényeket, amelyek képessé teszik arra, hogy Krisztusban új életet éljen, szavára hallgatva hűségesen munkálkodjék Isten országának építésén”. Megható volt a diákok biznyságtévése is, melyben költők gondolatait kölcsönvéve számoltak be iskolájuk közösségéről, tanáraik gondoskodó szeretetéről.

Lelkes adományozók révén felújították Veszprémbe az 1930-as évek végén a Szent István-völgyhid sziklafalába állított, de a háború folyamán erősen megrongálódott kegeleti fülkét, melyben egykor Szűz Mária-szobrot helyeztek el a viadukt munkálataiban életét vesztett kőművesek emlékére. A szobor később eltűnt a fülkéből, de most egy adományozó révén a Lourdes-i Szűzanya szobra kerülhetett a helyére. A kegeleti jelet Szendi József érsek szentelte fel ünnepélyesen. (Folytatjuk.)

Toldi Éva

ÜVEG, GYÖNGY ÉS CSIPKE JÁSZLAK A KIÁLLÍTÁSON

Az ország több pontjáról érkeztek a betlehemi történetet megidéző életképek, jászlok a Szaléziánumban nyílt betlehemi jászolkiállításra.

A Magyar Kézművességért Alapítvány (AMKA) és a Szaléziánum közös szervezésében megvalósult jászolkiállítás megnyitóját november 30-án tartották a veszprémi várban lévő ferences templomban. Idén negyedik éve érkezett különböző anyagokból, eltérő stílusokban készült betlehemi jászlaból álló válogatás a Szaléziánumba. A kiválasztott alkotások „A Magyar Kézművességért Alapítvány” által idén is meghirdetett országos betlehemi jászol pályázat anyagából kerültek ki. Az alkotások között van olyan, amely tavaly a budapesti kiállításon már látható volt, de számos alkotást a veszprémi helyszínré szántak az alkotók, mondta el a bevezetőben Pálfalviné Ősze Judit, a Szaléziánum igazgatója. Az igazgatónő büszkén mondta el, hogy az alkotók megismerték és megszerették a veszprémi helyszínt, így ezúttal több mint ötven pályamunkát tekinthetnek meg a látogatók az érsekségi látogatóköz-

pontban. A tárlaton különböző stílusú, anyagú betlehemek láthatók, képek, festmények, kerámiák, fafaragások, melyek mind a betlehemi történetről mesélnek. Az egyedi ábrázolások között például nagyon sok textiljelenet található, de a tárlat részét képezi több különleges festett üvegekép, márványkőből, pergamencsipkéből, papírból, gyöngyből készült betlehemi életkép, kenderből megálmodott anyag, vagy egy szarvasagancsdarabba vésett jászol.

Gergely Imre, az AMKA elnöke köszöntőjében elmondta, immár 25. évfordulóját ünnepli az alapítvány országos betlehemi jászolpályázata, melynek anyagából minden évben kiállítást szerveznek. Idén a Duna Palotában tekinthetők meg a kiválasztott alkotások Vízkereszt ünnepéig. A legszebb pályaműveket pedig Rómába küldik ki évről évre a Száz jászol kiállításba. Az alapítvány elnöke hozzátette, érzékelhető, hogy rohanó világunkban ma is nagy szükség van olyan kézzel fogható értékekre, amelyeket az alkotás révén teremthetünk meg.

Köszöntőjében Ovádi Péter, Veszprém országgyűlési képviselője azt kérte, az adventben figyeljünk jobban oda egymásra, hiszen a családdal töltött percek a legértékesebbek.

Márfi Gyula érsek a kiállítás ünnepélyes megnyitóján elmondta, Isten szeretetének két fő szimbóluma a jászol és a kereszt: a kereszt, ami arra emlékeztet, hogy Jézus feláldozta értünk önmagát és a jászol pedig arra, hogy gyermekként jött közénk. – Isten fia megtehetette volna, hogy teremtte magának egy felnőtt, férfi testet, és abba öltözve jelenik meg. Nem kellett volna neki sem apa, sem anya, hanem amolyan kozmopolita világpolgárként jelent volna meg. De Jézus nem ezt az utat választotta. Emberként akart megszületni a Szűzanyától, és gyermek képében jött el közénk – emelte ki az érsek, felhívva a figyelmet a jászol üzenetének fontosságára.

Az ünnepélyes megnyitón a Padányi Katolikus Iskola kamarakórusa és Zsilinszky Cecília működött közre

A kiállítás 2019. január 5-ig látható a Szaléziánum nyitvatartási idejében.

ÁLDOTT, BÉKÉS
KARÁCSONYI ÜNNEPEKET
ÉS BOLDOG ÚJ ESZTENDŐT!